

Kalaallit Nunaanni qulimiguulinnut mittarfiit

KALAALLIT NUNAANNI QULIMIGUULINNUK MITTARFINNUT
NALUNAARSUKKAT

28. JUUNI 2022

Mittarfeqarfiit
Grønlands Lufthavne | Greenland Airports

Imai

1	Eqikkaaneq.....	3
2	Tunngavigisat killiliinerillu.....	5
2.1	Kalaallit Nunaanni qulimiguulinnut mittarfiit	5
2.2	Siunertaq.....	6
2.3	Qulimiguulinnik timmisartuussisarnerit pilersuinermut inuiaqatigiillu ineriartornerinut isumaat.....	6
2.4	Killiliineq.....	7
2.5	Siulissami qulimiguullit atorlugit timmisartuussisarnissat.....	7
2.6	Qulimiguulinnut mittarfik taaguutitut	8
2.7	Naalisaatit	9
3	Qulimiguulinnut mittarfinnut inatsisitigut tunngaviusut.....	11
3.1	Silaannakkut angallassineq pillugu inatsit	11
3.2	Mittarfiit ingerlanneqarnerisa aqqissuussaananerata.....	11
3.2.1	Pilersuisoq	12
3.3	Qulimiguulinnut mittarfiit ilusiligaaneri.....	12
3.4	Qulimiguulinnut mittarfinnut akuerisanut piumasaqaatit (BL 3-8).....	13
3.5	Mittarfinnut nammineerluni toqqakkanut piumasaqaatit (BL 3-31).....	16
3.6	Oqaluttuarisaanermi qulimiguulinnut mittarfiit agguarneqartarnerinut maleruagassiunneqartarnerinullu tunngaviusut	17
3.6.1	Immikkoortunut innersuussutaasut.....	18
3.7	Qulimiguulinnut mittarfiit killiffii	19
3.8	Maanna qulimiguulinnut mittarfiusuni killilersuinerit malitsigisaannik immikkut ittumik akuersissutit.....	20
3.8.1	Akuersisummi annerpaamik 10 t-nut (MTOM), 20 m-inut (naliusoq D) aamma pax-inut 19-inut killiliineq	21
3.9	Taartumi, taarlunnartumi silarluttumilu timmisartuussisarnerit.....	21
3.10	Ineriartortitsinermit tunngaviusinnaasut killilersuutillu.....	23
3.10.1	Isumannaallisaanermut killeqarfinnik minnaarisarneq	23
3.10.2	Unittarfiit amigaataanerata	23
3.10.3	Qulimiguullit attuumassutillit	24
3.10.4	Hangarinik atuisinnaatitaaneq	24
3.11	Qulimiguulinnut mittarfinnut maleruagassanik allannguneq.....	27
3.12	Qulimiguulinnut mittarfiit nalunaarsorneqarneri.....	28
3.12.1	Tunuarsimaarfiit.....	28

3.12.2	Qulimiguulinnut mittarfiit qalliutaat.....	28
3.12.3	Timmisartut unittarfiinik pisariaqartitsineq.....	29
3.12.4	Ikummatissat.....	29
4	Mittarfinni BL 3-8 naapertorlugu sananeqarsimasuni pioreersuni aningaasaliinissamut pisariaqartitat.....	30
4.1	Kommune Kujalleq	31
4.2	Kommuneqarfik Sermersooq Tunu.....	32
4.3	Kommune Qeqertalik (Aasiaat eqqaalu).....	32
4.4	Avannaata Kommunia (eqqaalu aamma Qeqertarsuup Tunua).....	32
4.4.1	Qeqertarsuup Tunua	32
4.4.2	Uummanaq eqqaalu.....	33
4.4.3	Upernavik eqqaalu	33
4.4.4	Qaanaap mittarfia	34
4.5	Aningaasaliinissamut periarfissat allat.....	34
4.5.1	Qulimiguullit atortui atorlugit timmisartuussisinnaaneq (IFR)	34
4.5.2	Mittarfiit sinaasa qullii	35
4.5.3	BL 3-8 naapertorlugu mittarfinnik piorsaaneq/sanaartorneq	35
4.5.4	Sila pillugu nalunaarutit	36
4.6	Aningaasaliinerit compliancemik tunngaveqartut – aningaasaliissutissat maleruagassat nutaat peqquataallutik pisariaqalersut.....	37
4.6.1	ICAO Annex 14 volume II nutaaq	37
4.6.2	Inuinnaat silaannakkut angallanneqarnerinut aalajangersakkat nutaat (BL 3-7, BL 3-8 aamma BL 3-31)	37
4.7	Hangarit il.il.	38
4.8	Qulimiguulinnut arlalinnut mittarfiit	38
4.9	Silap pissusia avatangiisillu	39
5	Inerniliinerit inassuteqaatillu	40
5.1	Inerniliinerit inassuteqaatillu takussutissiorneri.....	40
5.2	Inerniliinerit inassuteqaatillu	40

1 Eqikkaaneq

Nalunaarusiami matumani Kalaallit Nunaanni qulimiguulinnut mittarfiit nalunaarsorneqarput. Qulimiguulinnut mittarfinni piusuni qanoq issutsimik nalunaarsuinissaq aamma ingerlaavartumik aserfallatsaaliuinissamut nutaanillu aningaasaliinissamut pilersaarusiornissaq siunertarineqarpoq.

Nalunaarusiami aningasaliissutissanut pisariaqartunut attuumassutilinnullu inassuteqaatit aalajangersimasut saqqummiunneqarput. Nalunaarusiami aningaasaliinissanut pisariaqartunut attuumassutilinnullu aningaasaliinissamut aalajangersimasunik inassuteqaateqartoqarpoq. Qulimiguulinnut mittarfiit, pisortatigoortumik VMC-mut akuerisat 46-t Mittarfeqarfiit ingerlappaat. Taakku saniatigut mittarfeqarpoq, nammineq toqqakkatut taaneqartartunik, taakkulu Mittarfeqarfinnit ingerlanneqanngillat akisussaaffigineqaratilluunniit.

2009-p kingorna Kalaallit Nunaanni qulimiguulinnut mittarfinnut maleruagassat allanngortinneqarput, tassanilu maleruagassat marluusut (BL 3-25 aamma S-61-inut malitassat) maleruagassanut ataatsimut kattunneqarput (BL 3-8)¹. Qulimiguulinnut mittarfiit ingerlanneqarnerinut aalajangersakkat allanngortinneqarnerisa kingunerisaanik sukaterisoqarpoq naleqqussaasoqarlunilu, taakkulu maleruagassanut ilanngunneqartussaapput imaluunniit immikkut ittumik akuersissuteqarfigineqartussaallutik. Allanguinermi nunani tamalaani suliassaqarfimmi malitassanut naleqqussaanaissaq siunertarineqarpoq. Malitassat, silaannarmi angallannermut maleruagassiuiffiusut nunarsuaq tamakkerlugu FN-ip nunani tamalaani silaannakkut angallannermut suliniaqatigiiffiani ICAO-imi (International Civil Aviation Organisation) aalajangersarneqartarput, aammalu Kalaallit Nunaannut atuutsinneqalernerini Inuinnaat Silaannakkut angallanneqarnerinut Aalajangersakkat (BL), Angallannermut Aqutsisoqarfimmit (TS) saqqummersinneqartartut atuutsinneqalerput. Qulimiguulinnut mittarfinnut amerlasuunut tunngatillugu TS-mut, Kalaallit Nunaanni silaannakkut angallannermut oqartussaasuusunut akuersissutinik qinnuteqaqqittarnissaq pisariaqartarpoq.

BL3-8-p nutaap, ICAO-p maleruagassiaata Annex 14 vol. II-p atuutsinneqalernerata kingunerisaanik sularineqartup atuutsinneqalernerani kalaallit qulimiguulimmik angallanneranni qulimiguulinnut mittarfiit angissusiinut, kiisalu nunaqarfinnut, qulimiguulinnut mittarfinnik nalinginnaasunik akuersissuteqarfiusunillu peqanngitsunut, ullumikkulli mittarfittut nammineq toqqakkatut atorneqartunut timmisartuussisinaanermut tunngatillugu sukaterisoqarpoq.

Nalunaarusiami qulimiguulinnut mittarfinnut, maleruagassat attuumassutillit atorlugit piunasaqaatit, aammalu Kalaallit Nunaanni qulimiguulinnik ingerlatsineq qulakkeerniarlugu immikkut ittumik akuersissutit killilersuinerillu suut atorneqarnerisut allaaserineqarput. Piunasaqaatit 1960-ikkunniilli atuuttut, soorlu qulimiguulinnut mittarfiit angissusissaannut, taarluinnartumi timmisartuussisarnermut, qulimiguullit angisuut atorlugit timmisartuussisarnermut il.il. tunngasut atorlugit ingerlatsisoqaannarsinnaalluni, Kalaallit Nunaanni timmisartuussinermi immikkut ilisimasassat misilittakkallu annertuut peqputigalugit arlalinnik naleqqussaasoqarsinnaasimavoq, . Matuma kinguliani "akuersissutinut nalinginnaasunut" innersuussinerit pisortat qulimiguulinnut mittarfinnik ingerlatsinissamut akuersissutinut, BL 3-8 2 naapertorlugu pisortanit akuerineqartunut innersuussutaapput:

- Mittarfiit 29-t, nalinginnaasumik akuersissutinut killiliiffigineqartut (annerpaamik 10tons/D-værði 20/19 pax) anorimullu 25 knob-imut sakkortussusilimmut killiliiffiupput
- Mittarfiit 17-it, anorimut 25 knob-imut sakkortussusilimmut killiliiffiunngitsut, kisiannili suli nalinginnaasumik akuersissutinut killiliiffigineqarput

¹ BL Inuinnaat Silaannakkut Angallanneqarnerinut Aalajangersakkanik isumaqarpoq. BL-it silaannakkut angallannermut inatsit tunngavigalugu sularineqartarput, aammalu Angallannermut Aqutsisoqarfiup inuinnaat silaannakkut angallanneqarnerinut maleruagassanik aalajangersaanissamut periarfissaasa ilagaat. Silaannakkut angallannermut inatsit inatsisaavoq sinaakkutissaq, taamaattumillu silaannakkut angallannermut maleruagassanik ilusilersuinissamut ilaatigut BL-it nalunaarutillu pisariaqartinneqarput.

- Mittarfiit 43-t minnissamut tinginissamullu 20 meterit *sinnerlugillugilluunniit* inissaqartitsiviupput
- Mittarfiit pingasut minnissamut tinginissamullu 20 meterit *inorlugit* inissaqartitsiviupput
- Mittarfiit qulit ilaasunut utaqqisarfeqarput (taakkunannga qulingiluut kiassagaallutik)

Mittarfinni 14-*ini* mittarfiit aamma/imaluunniit taakku illutaat aserfallatsaaliuinissamik, allanngortiterinissamik iluarsaassinissamilluunniit pisariaqartitsiviupput.

Ukiuni qaninnerni 10.485.000 koruuninik aningaasaliisoqarnissaa pisariaqartinneqarput. Taakkunannga katillugit 7.160.000 koruunit Qasigianguani, Qeqertarsuarmi, Uummannami Tasiilamilu illunik iluarsaassinissamut agguarneqassapput. Taakku saniatigut Qaqortumi 150.000 koruunit nalinginut iluarsaassisoqarsinnaavoq. Mittarfinni pioreersuni iluarsagassat il.il. 3.175.000 koruuninik naleqartussaapput.

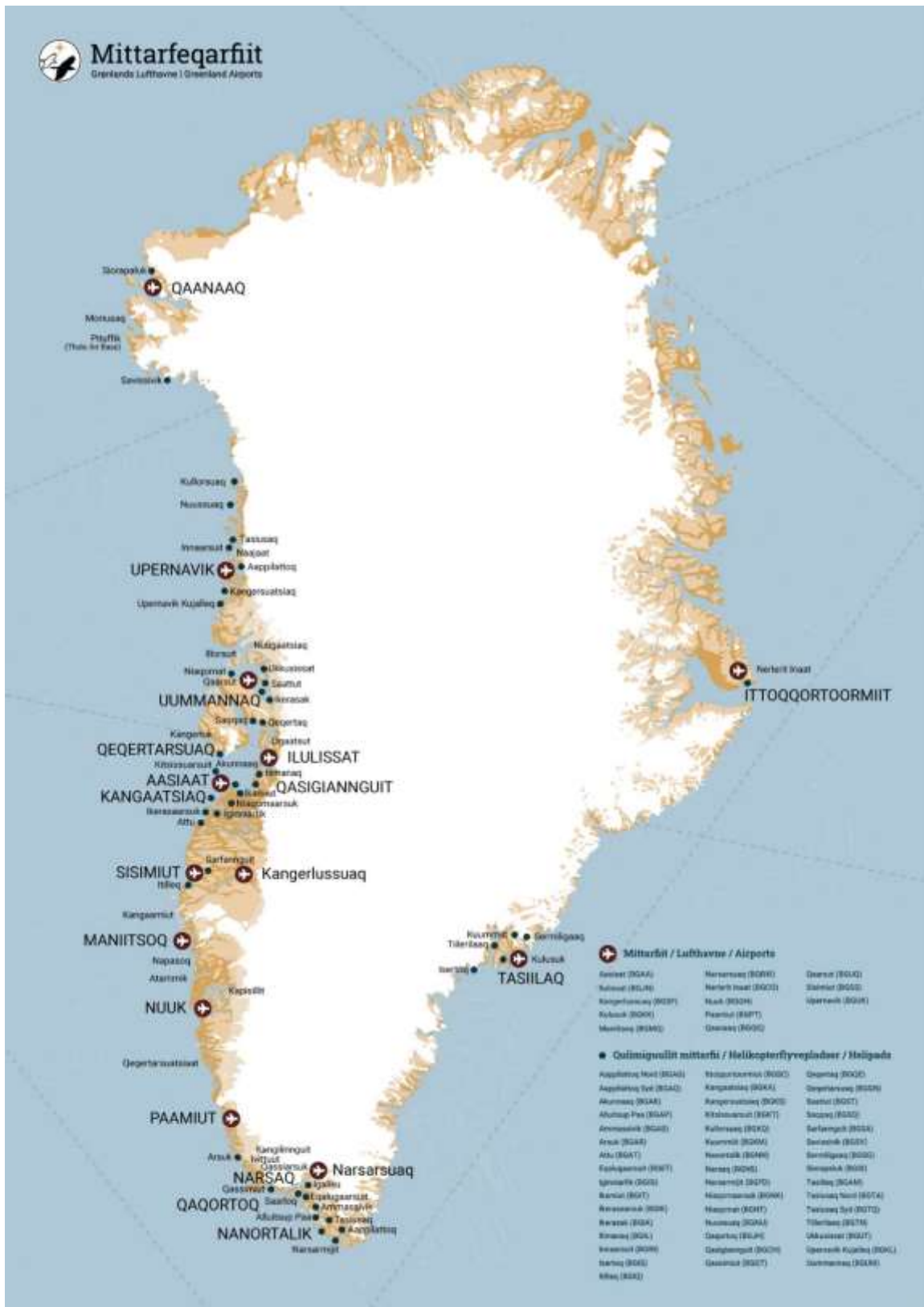
Allakkiami piffissamik eqquisinnaanermi isumannaallisaanermilu pitsannguutaasinnaasunut aningaasaliiffiusinnaasunik nassaartoqarpoq, soorlu taartumi timmisartuussinermi atugassarititaasunik timmisartuussinernilu pilersarusiortarnermut tunngavissatut silamik nalunaarutit pitsaanerulernissaannik qulakkeerinissamut tunngatillugu. Tassani qulimiguulimmut mittarfimmut ataatsimut aningaasaliissutissat DKK 200.000 koruuniniit 1,2 mio. koruuninut ilaneqarsinnaapput, aaqqiissutissat suut naliliiffiqineqarnersut mittarfiillu tikikkuminassusii apeqqutaatillugit. Nalunaarusiami inassutigineqarpoq, suliniutinik maleruagassanut pitsannguiffiusinnaasunik allanik misissuisoqarnissaanut naalakkersuinikkut piumasuteqartoqarpat, nalunaarusiamik tapiliussamik, taartumi timmisartuussisarnermik misissuiffiusumik, kiisalu piffissamik eqquisarneq, tassungalun tunngatillugu aningaasartuutaasinnaasut ilanngullugit, pitsaanerulersinniarlugu silassamik nalunaarusiortarnermut pitsannguiffiusussamik suliaqartoqarsinnaasoq.

Inatsisunik allannguisoqarsinnaanera pingajalerpoq, pingaartumillu silaannakkut angallassinermi sullissisut BL 3-31-mi, mittarfinnut nammineerluni toqqakkanut tunngasumi allannguisoqarsinnaanera eqqumaffigissavaat. BL 3-31 naapertorlugu mittarfiit nammineerluni toqqakkat qulimiguulinnut mittarfiupput nalinginnaanngitsut imaluunniit akuersissuteqarfiunngitsut, kisiannili mittarfiupput, qulimiguulinnik sullissisut pisariaqartillugu miffissatut toqqartagaat. Taakku assersuutigalugu takornarianit ussaffiusinnaapput, nalunaarasuartaateqarfiusinnaapput, nunaqarfiusinnaapput angallaviup avataaniittut assigisaalluunniit. Illoqarfanni nunaqarfinnilu, qulimiguulinnik ilaasunut angallavittut pilersarusiorfiusunik sullinneqartuni qulimiguulinnut mittarfiit BL 3-8 naapertorlugu akuerineqarsimasussaapput.

Qulimiguulinnut mittarfiit illoqarfinnut arlalinnut aammalu nunatsinni nunaqarfiit amerlanersaannut sullissisuusarput. Taakkunani danskit kunneqarfiata sinnerani silaannakkut angallassinermi isumannaallisaanermut piomasagaatit qaffasissut assingi atuutsinneqarput, kisiannili qulimiguullit atorlugit angallassinert Nunatsinni inuiaqatigiinnut isumaat aammalu silap pissusiata inuiaqatigiillu katitigaanerisa nassataanik unammilligassat eqqarsaatigineqarput. Ukioq kaajallallugu, ukiulluunniit ilaannaani qulimiguulimmik angallassineq sumiiffippaalunnit pingaarnertut angallassissutaasarmat, Kalaallit Nunaanni sumiiffinni arlalinni qulimiguullit atorlugit angallassinert nunassittarnermut pingaaruteqarpoq. Taamaattumik immikkut ittumik akuersissuteqartarnerit inuiaqatigiit ilusiligaaneritut, kiisalu Kalaallit Nunaanni timmisartuussisarnerni misilittakkat tunngavigalugit ilusilerneqartarput.

2 Tunngavigisat killiliinerillu

2.1 Kalaallit Nunaanni qulimiguulinnut mittarfii

Ilusiliaq 1: Nunap assinga, Kalaallit Nunaanni mittarfinnut aamma qulimiguulinnut mittarfinnut, kiisalu najugaqarfinnut allanut nalunaarsuiffiusoq (najoqqutarisaq: Mittarfeqarfii)

2.2 Siunertaq

Kalaallit Nunaanni qulimiguulinnut mittarfiit 1960-ikkunnili ingerlaavartumik sananeqartarsimapput, ilaatigullu inuiaqatigiit katitigaaneranni ineriartornerit, mittarfiillu ilusissaannut maleruagassat taarserartut anigortarsimallugit. Sullissinermi killilersuutaasinnaasut saniatigut qulimiguulinnut mittarfinni sanaartukkat ilaasa qanoq issusiinut atatillugu killissaqarsinnaavoq.

Qulimiguullit ullumikkut Kalaallit Nunaata silaannartaani angallataasut pingaartumik tassaapput qulimiguullit Eurocopter AS 350, H155, H225 aamma MH-60R Seahawk, kingulliullugillu taaneqartut marluk pingaartumik SAR-imut aamma sakkutuut sullissinerinut atorneqarput, qulimiguulik S-61 atorunnaarpoq aammalu Bell 212-it atorunnaartiterlutik. SAR-imut sakkutuullu sullissinerinut maleruagassat immikkut ittut arlallit, aammalu qulimiguullit atorlugit timmisartuussinernut aamma qulimiguulinnut mittarfinnut peqqussutit, inuinnarnik timmisartuussinermut maleruagassanit allaanerusut atuutsinneqarput.

Kalaallit Nunaanni qulimiguulinnut mittarfinni mittarfiit amerlanersaat qulimiguulinnut ilusiligaapput, naliusooq D-mik taagorneqartoq atorlugu 20 meteri aamma ilaat 21 meterit inorlugit annertussuseqarlutik. Naliusooq D tassaavoq qulimiguullip suluusaasa pingaarnerit isuanniit suluusaasa aqorliit isuannut takinerpaaffia meterinut uuttorlugu. Qulimiguullit ullumikkut Kalaallit Nunaanni atorneqartut naliusup D-p 20-iusup iluanniipput, kiisalu qulimiguullit annerit, soorlu Sikorsky S-92 naliusumit D-mit 20-iusumit annerullutik. Taamaalilluni Kalaallit Nunaanni qulimiguulinnut mittarfinnut qulimiguullit qanoq ittut aalajangersimasumik atorneqarsinnaanerinut siunissami killiliisoqarsinnaavoq. Taamatuttaaq maanna akuersissutaasinnaasuni qulimiguullit 10 tonsinik "maximum takeoff mass"-illit (MTOM) kisiisa timmisartuussinissaat akuerineqarpoq. Sikorsky S-92 12.565 kg-nik MTOM-eqarpoq.

Eqikkarlugu nalunaarusiami matumani tunngavissat uku tunngavigalugit qulimiguulinnut mittarfiit misissuiffigineqarnissaat siunertarineqarpoq:

- Qulimiguulinnut mittarfinni atortut, angallannerup ingerlannissaanut sunniuteqarsinnaasut, kiisalu ilaasut sulisullu isumannaassusii, ilorrisimaarnissaat atugaallu
- Oqartussaasut piumasaqaataasa nutarterneqarnerisa kingunerisaanik naammassinninniarnermi kinguaattooruteqarnerup kingunerisaanik, Mittarfeqarfiit aningaasaliinissamut naleqqusnaanissamullu pisariaqartitaannik allaaserinninneq. Maleruagassat allangornerisigut, immikkullu ittumik akuersissutit attuumassutillit atorunnaarnerisigut qulimiguulinnut mittarfiit ilusiligaanissaannut inissiternissaannullu piumasaqaatit ilaatigut pineqarput.
- Maanna attaveqaataasuni qulimiguulinni allani periarfissat sullissinermullu killilersuutit, qulimiguulinnullu Kalaallit Nunaanni timmisartuussereersunut naleqqiullugit.
- Taartumi silarluttumilu timmisartuussinissamut periarfissat atugassarititaasullu (qulimiguulinnut mittarfinnut killilikkat)

2.3 Qulimiguulinnik timmisartuussisarnerit pilersuinermit inuiaqatigiillu ineriartornerinut isumaat

Sumiiffinni amerlasuuni qulimiguulinnik angallassinert ukioq tamakkerlugu imaluunniit ukiup ilaani pisortat ilaasunik angallassinert pingaarnertut inissisimavoq. Qinigassatut umiatsiat nammeneq pigisat atorneqarsinnaapput aammalu qamuteralaat qimussillu sikukkat angallatigineqarsinnaallutik. Sumiiffiit ilaanni ukioq tamakkerlugu imaluunniit ukiup ilaani pisortat imaatigut angallassinert Disko Line imaluunniit Arctic Umiaq Line, ingerlatsisullu mikinerusut ilaaffigineqarsinnaapput.

Maanna najugaqariaasiusut atuutsiinnarniarlugit najukkanilu innuttaasut tikeraallu sumiiffinnit sumiiffinnullu isumannaatsumik angallanneqarnissaat qulakkeerniarlugu ilaasunik, allakkanik nassiussanillu assartuussinermut qulimiguulinnut mittarfiit naleqquttut inatsisinillu malinniffiusut pisariaqartinneqarput. Qulimiguulinnut mittarfiit sumiiffinni Public Interest Sites-itut (PIS) nalunaarsorsimasuni inissisimapput, taamaattumillu BL 5-50-imi imm. 7 naapertorlugu qulimiguullit atorlugit sullissinissamut arlalinnik immikkut ittumik akuersissuteqarnissaq periarfissaqarluni. Kalaallit Nunaanni silaannakkut angallassinermi isumannaallisaanermi anguniakkanut tunngatillugu danskit State Safety Programme-anni (2017) kiisalu Plan for Aviation Safety (2020) allassimavoq, silaannakkut angallassinermi isumannaassutsip qaffasissup, Danmarkip sinneranut atuutsinneqartup assinganik atuinissaq anguniarneqartoq, kisiannili tamatuma Kalaallit Nunaanni pissutsit immikkut ittut iluanni atorsinnaanissaanut qulakkeerinissaq pisariaqartoq: *“Pingaartumik taakku atorsinnaanissaannut Kalaallit Nunaanni najugaqarfinnut siammasissunut arlalinnut silaannakkut assartuussineq pingaaruteqartussaavoq, aamma pissutsit nunani tamalaani silaannakkut angallassinermi malitassanik tamanik naammassinninnissamut periarfissaqartitsinngikkaluatut. Najugaqarfinnili taakkunani silaannakkut assartuussineq nalinginnaasumik angallatit, amerlanertigut minnerusut atorlugit imaatigut angalanissamit isumannaannerusarpoq.”*

2.4 Killiliineq

Nalunaarusiami matumani taamaallaat nunatsinni pisortatigoortumik qulimiguulinnut mittarfiit 46-t sammineqarput, aammalu mittarfiit 13-it, sakkutooqarfiup mittarfii imaluunniit namminersortut qulimiguulinnut mittarfii, taakkununga qulimiguulinnut mittarfiit Tusass-imit sananeqarsimasut aamma mittarfiit piffissap ilaani qulimiguulinnit miffigineqarsinnaasut isummerfigineqanngillat. Nunaqarfinni, savaateqarfinni nunaqarfinnilu inuerutsinneqarsimasuni 15-inik mittarfeqarpoq, taakkulu pisariaqartitsineq malillugu timmisartuussiffigineqartarmata nalunaarusiami taaneqarput. Kisiannili mittarfiit akuersissutinik peqarfigineqanngillat MIT-imiillu ingerlanneqanngillat aserfallatsaalineqaratillu. Mittarfinnik atuisut ingerlatsinermik isumaginnittuusimassasut naatsorsuutigineqarpoq.

2.5 Siulissami qulimiguullit atorlugit timmisartuussisarnissat

Kalaallit Nunaanni qulimiguulinnut mittarfiit maanna najugaqariaatsit naapertorlugit qulimiguullillu ilisimaneqartut, qulimiguulinnik angallassinermut ilaasut tunngavigalugit inissitaapput.

1. Kalaallit Nunaanni qulimiguullit atorlugit angallassinermi anguniagassanik annertussusiliinermi ilaasut, inuttat, sulisut innuttaasullu isumannaatsumik angallanneqarnissaasa, kiisalu illoqarfinni, nunaqarfinni aammalu qulimiguulinnut/timmisartunut mittarfinni atortut attuumassutillit; qulimiguullit atortullu atorlugit angallanneqarnissaasa eqqarsaatigineqarnissaa tunngavigineqarpoq.
2. Tamatuma saniatigut qulimiguullit atorlugit angallassinermi maleruagassani peqqussutinilu sukkulluunniit atuuttuni sinaakkusiusat malinneqarnissaat, kisiannili pissutsit immikkut ittut, Kalaallit Nunaanni atuussinnaasut eqqarsaatigineqarnissaat tunngavigineqarpoq, tassungalu Kalaallit Nunaanni silaannakkut angallassinermi sullissisut immikkut piginnaasaat annertusarneqarsimasut ilaatinneqarput.
3. Angallassinerep eqqornerpaamik ingerlanneqarnissaanut angallannerullu isumannaatsumik ingerlanneqarnissaanut attaveqaatit tapertaassapput.
4. Attaveqaatit ilusiligaaneri attuumassutillit iluanni unammillernissamut akornutaassanngillat, taamaattumillu aningaasaqarnermik suliassanilluunniit tunngaveqanngitsunut, unammillernissamut killilleepqataasinnaasunut killilersuisoqartariaqanngilaq.

2.6 Qulimiguulinnut mittarfik taaguutitut

Oqaaseq "qulimiguulinnut mittarfik" nalunaarusiami matumani ersarissumik atorneqarpoq, taassumalu helistoppinut heliportinullu siornatigut innersuussutaasarsimasut taarserpai. Oqaaseq BL 3-8 naqitat pingajuanni imatut nassuiarneqarpoq:

"Mittarfik imaluunniit sanaartukkami sumiiffik sukumiinerusumik killiligaq, taamaallaat imaluunniit ilaatigut qulimiguulinnit mittartunit, tingisartunit, ingerlaartartunit imaluunniit pukkitsumi ingerlasartunit atorneqartussatut naatsorsuussa"

2.7 Naalisaatit

Allakkiami taaguutit naalisaatillu atornerqartut innersuussutigineqarput. Naalisaatit siullermeerlutik atornerqarnerminni nassuiarlugit misilinneqarput. Takussutissiami matumani allassimasut takuneqarsinnaapput:

AD	Aerodrome
AIP	Aeronautical Information Publication
AOC	Air Operator's Certificate (driftstilladelse)
ATS	Air Traffic Service
BL	Inuinnarnik silaannakkut angallassinermut aalajangersakkat
CAT	Commercial Air Transport
DMI	Dansk Meteorologisk Institut
DOD	Department of Defence (Amerikamiut illersornissamat ministereqarfiat)
EASA	European Aviation Safety Agency
ELOS	Equivalent Level Of Safety
FATO	Final Approach and TakeOff area
ICAO	International Civil Aviation Organization
IFR	Instrument Flight Rules
IMC	Instrument Meteorological Conditions
KAIR	Kalaallit Airports
KNI	Pilersuisoq
METAR	METeorological Aerodrome Report
MIT	Mittarfeqarfiit
MTOM	Maximum Take Off Mass
NDB	Non-Directional Beacon
PinS	Point in Space
PIS	Public Interest Site
RVT	Remote & Virtuel Towers
SPO	Special Operations
TAF	Terminal Aerodrome Forecast
TS	Angallannermut Aqutsisoqarfik
TLOF	Touchdown and Ltoff Area

USAF	United States Air Force
VFR	Visual Flight Rules
VHF	Very high Frequency
VMC	Visual Meteorological Conditions

Table 1: Naalisaatit atorreqartut

3 **Qulimiguulinnut mittarfinnut inatsisitigut tunngaviusut**

3.1 **Silaannakkut angallassineq pillugu inatsit**

Silaannakkut angallassineq pillugu inatsit (Inatsimmut nalunaarut nr. 1149, 13. oktober 2017-imeersoq, kingusinnerusuk allannguuteqartinneqartoq) sinaakkutissatut inatsisaavoq, silaannakkut angallassinermut aalajangersakkanik tunngaviusunik aalajangersaaffiusoq. Silaannakkut angallassineq pillugu inatsit Kalaallit Nunaannut atuutsinneqalersimavoq, kingullermillu allannguutit peqqussut nr. 1268, 30. november 2017-imeersoq aqutigalugu atuutsinneqalerput. Angallannermut Aqutsisoqarfik (TS) silaannakkut angallannermut oqartussaasuvoq, aammalu Inuinnaat Silaannakkut Angallanneqarneri pillugit Aalajangersakkat (BL) atuuttut suliarisarpai silaannakkullu angallanneq pillugu inatsit aallaavigalugu nalunaarusiortarluni. Tamatuma saniatigut inatsit nunani tamalaani kalaallillu inatsisiliaannik tapertaqartinneqarpoq. Nalunaarusiamut matumunnga ilanngussani allakkiat innersuussutaasut inatsisillu attuumassutillit takukkit. Matuma kinguliani immikkoortumi maleruagassat suut, qulimiguulinnut mittarfiit ilusiligaaneritut ingerlanneqarnerinullu atuutsinneqarnerisut, kiisalu allannguutinut, ukiuni tulluuttuni atuutsinneqalersinnaasunut naatsorsuutigisat allaaserineqarput.

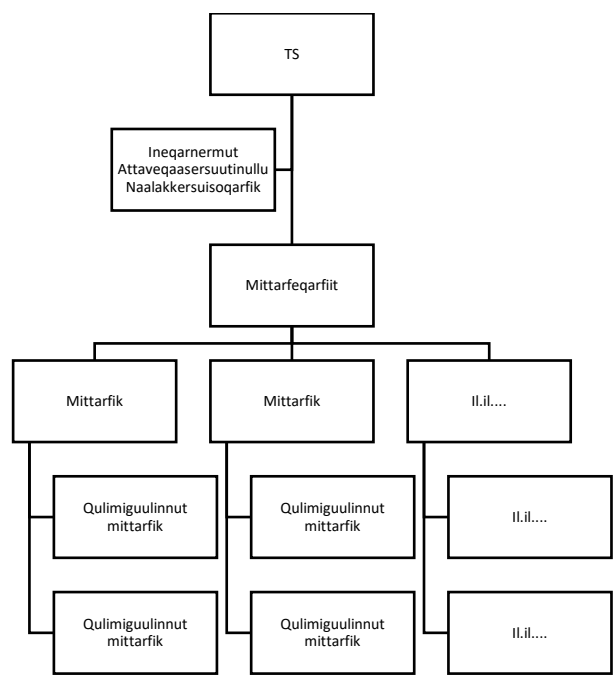
3.2 **Mittarfiit ingerlanneqarnerisa aaqjissuussaannerat**

Mittarfeqarfiit Kalaallit Nunaanni mittarfinnik (mittarfeqarfinnik) qulimiguulinnullu mittarfinnik ingerlatsisuupput.

Qulimiguulinnut mittarfiit aaqjissuussaannermikkut mittarfiup ataatsip tassanilu mittarfiup pisortaata ataanni inissisimapput. Mittarfeqarfiit qullersaqarfiat qullersatut aqutsisoqarfiuvoq, aaqjissuussaannermut imminut aquttumut qullersatut Namminersorlutik Oqartussani Ineqarnermut Attaveqaasersuutinullu Naalakkersuisoqarfiup, aammattaaq silaannakkut angallassinermi oqartussaasutut naalakkersuisoqarfiusup ataani inissisimalluni. Suliassaqarfik suli tiguneqanngilaq, taamaattumillu oqartussaasuni qullersaasoq tassaavoq Angallannermut Ministeri, oqartussaasutut akisussaaffimmik Angallannermut Aqutsisoqarfimmu (TS), Mittarfeqarfiit timmisartunut qulimiguulinnullu mittarfinnut akuersissuteqarfiusumik akisussaaffeqarnerannik nakkutilliisuusumut suliakkiissuteqarsimasoq.

Mittarfeqarfiit qulimiguulinnut mittarfinnut 46-nut akuersissutinik peqarpoq, taakkunanngalu arfineq marluk (Narsaq, Qaqortoq, Nanortalik, Uummannaq, Tasiilaq, Qeqertarsuaq aamma Qasigiannugit) namminneerlutik ingerlataat, kiisalu sinneri 39-iusut KNI/Pilersuisoq-p Mittarfeqarfiit sinnerlugit ingerlatarei.

Taakku saniatigut namminersortut sakkutooqarfiillu mittarfiinik, Mittarfeqarfiit akuersissutitigut, inatsisitigut sullissinikkulluunniit akisussaaffinngisaannik peqarpoq. Saqqummiussinermilu matumani nunaqarfinni sumiiffiit mittarfiillu nammineerluni qinikkaat, nalinginnaasumik qulimiguulinnut mittarfiunngitsut, taamaattumillu Mittarfeqarfiit akisussaaffeqarfiisa avataaniittut aarlallit oqaatigineqarput.

Ilusiliaq 2: Qulimiguulinnut mittarfiit aaqqissuussaanerisa mittarfinnut, aqutsinermut oqartussaasunullu naleqqiunneqarnerinut takussutissiaq

3.2.1 Pilersuisoq

Pilersuisoq (KNI) MIT sinnerlugu qulimiguulinnut mittarfinnik 39-nik ingerlatsisuuvoq. Mittarfinnut akuersissutit tunngavigalugit akisussaaffik sulii MIT-mit tigummineqarpoq, ulluinnarnilu ingerlatsineq KNI-mut suliaqkiissutigineqarsimavoq. Mittarfinnut suliaqkiissutigineqarsimasunut ataasiakkaanut MIT-p mittarfiani ataatsimi mittarfimmut pisortaq qullersaavoq, tassanilu ilaatigut ajoqutit amigaatillu, soorlu anorimut sammivissiuutit/ikiueqqaarnermut atortussat il.il. ajoqusersimasut/amigartut pillugit nalunaaruteqartarnissaq mittarfinnillu aputaajaasarnissaq kiisalu tamaginnik aserfallatsaaliuinissaq suliaassarineqarput. *Tamatuma saniatigut* aamma KNI-p sullissisut (Air Greenland) sinnerlugit bilitsinik tuniniaaneq, ilaasussanik ikititsinerit kiisalu pisiniarfiit qulimiguulinnullu mittarfiit akornanni allakkanik/nassiussanik/nassatanik assartuussineq suliaassarai.

3.3 Qulimiguulinnut mittarfiit ilusiligaaneri

Qulimiguulinnut mittarfiit nunataqartarput attuumassutilinnillu atortoqartarlutik. Kisiannili qaqutigunnaq terminaleqarfiit, biilit unittarfii, aqqusernit, hangarit, oqqisarfiit il.il. qulimiguulinnut mittarfiit suliaanut akuersissuteqarfiusunut, tassalu suliaannut inatsisitigut toqqaannartumik qulimiguullit atorlugit sullissinermut attuumassutilinnut ilaatinneqartarput.

Qulimiguulinnut mittarfiup ilaata, silaannakkut angallassinermut inatsimmi maleruagassiuunneqartup (pingaartumik BL 3-8 naqitat pingajuat aamma ICAO Annex 14 vol. II naapertorlugit) qulimiguulimmut mittarfiup inatsisit malillugit atorneqarsinnaaneranut piumasaqaatinik arlalinnik naammassinniffiusussaavoq. Assersuutigalugu terminaleqarfik siunertanut allanut atorneqarpat aammalu qulimiguulinnut mittarfimmi angalasunut sulisunullu ilorrisimaarfiuppat malittarisassat atuutinngillat.

Matuma kinguliani ilusiliami Kalaallit Nunaanni qulimiguulinnut mittarfinni qulimiguullip aallarnerpiaani/minnerpiaani, atortuni kiisalu illuni tassunga atasuni aammalu suliani akuersissuteqarfiusut avataanniittuni immikkoortut assigiinngitsut agguarneqarnissaat siunertarineqarpoq. BL 3-8-mi inissittarfinni, isumannaallisaaanermut killeqarfinni, mikkiartortarfinni/tingisarfinni, anorimut sammivissiuutini il.il. immikkoortut maleruagassiuunneqarput, kisiannili hangarit, terminaleqarfiit il.il. maleruagassiuunneqaratik.

Ilusiliaq 3: Qulimiguulinnut mittarfiit immikkoortuisa titartaganngorlugit saqqummiunneqarneri (najoqqutarisaq: BL 3-8)

Timminerimi miffissaq aallarfiissarlu FATO-mik (Final Approach and Takeoff Area) taaneqartarpoq, taannalu ammalortuusinnaavoq issoqqaarissuusinnaavoq/kipparissuusinnaavoq. S-61-inut malitassanut FATO nalinginnaasumik issoqqaarissuusussaavoq, "mittarfittut" nalinginnaasutut atussaguni. FATO siusinnerusukkut qulimiguullip atorneqartup nalinga minnerpaamik 1 X D naaligisussaavaa, kisiannili ICAO-imiit kingullermik iluarsiiisoqarneratigut, taamaalillunilu TS-ip BL 3-8 naqitat pingajuata atuutilerneratigut 1½ X D atorneqalerpoq.

Angallannerimi pissutsit peqqutaallutik qulimiguulinnut mittarfik qulimiguulinnit arlalinnit ataatsikkut atorneqassappat, BL 3-8 naapertorlugu unittarfimmik, naammattunik inissalimmik pilersitsisoqassaaq.

3.4 Qulimiguulinnut mittarfinnut akuerisanut piumasaqaatit (BL 3-8)

Silaannakkut angallassinermut inatsimmi § 60-imi aamma § 55, imm. 2-mi allassimavoq, pisortat mittarfiutaat/qulimiguulinnut mittarfiutaat TS-imit aamma Naalakkersuisunit akuerineqarsimasussaasoq, akuerineqareernerminilu inatsisit/aalajangersakkat sukkuulluunniit atuuttut naapertorlugit ingerlanneqartussaasoq. TS-ip akuersissuteqarniarluni suliami ilaattut qulimiguulimmut mittarfiup ingerlanneqarnissaanut quppersagaq akuersisussaavaa. TS-ip akuersissutaata saniatigut aamma oqartussaasunit akuersissutinik allanik pissarsiniarnissaq pisariaqarsinnaavoq, soorlu nunaminertanut atugassiinermut, nipiliornerit akornusersuinerinut, avatangiisinut akuersissuteqarnermut, najukkami pilersaarutinut ilanngussinissamut il.il. atatillugu.

BL 3-8 naapertorlugu immikkoortut matuma kinguliani allassimasut qulimiguulinnut mittarfiup ilusilerneqarneranut ilaatinneqassappat. Taamaalilluni qulimiguulinnut mittarfik akuerisaq pisortanik akuerineqassaguni qanoq ilusilerneqartussaannersoq pillugu piumasaqaatinik nalinginnaasunik atuutsitsisoqarpoq. BL 3-8 naapertorlugu qulimiguulinnut mittarfinnik sananermi TS-imit akuersissut pisariaqartinneqarpoq (sanarnissamut akuersissut, teknikkimut tunngasunut akuersissut aamma akuersissutip suliarineqarnissaa) mittarfimmillu allannguinerimi BL 3-12-imi suleriaasissaq malinneqartussaavoq.

Takussutissiaq matuma kinguliani saqqummiunneqartoq tamakkiisutut isigineqassanngilaq, tassanili pissutsit pingarnerit, qulimiguulinnut mittarfinni akuerisani eqqumaffigineqartussat takussutissiorneqarnissaat siunertarineqarpoq:

FATO (timminermi miffissaq aallarfiissarlu)	<p>Sumiiffik aalajangersarneqartoq, hoverimik timminerup ingerlanerani milernermi qulaani uninngaffiusartoq miffiusartorluunniit tassanngaanniillu tinginissamut aallarnisarfiusartoq.</p> <p>Nalinginnaasumik FATO aamma TLOF imminnut atasuusarput.</p> <p>FATO-p avammut killinga qalipanneqarluni nalunaarsuutilluunniit napasut atorlugit nalunaarsorneqarsimassaaq.</p>
Qulimiguullip tingiffissaa akornuteqanngitsoq	<p>Nunami immamiluunniit sumiiffik killiligaq, sumiiffittut atorsinnaasutut aalajangersarneqartoq aamma/imaluunniit piareersarneqartoq, qulimiguullip [klasse 1 aallaavigalugu sulisup] aallarsarfigisinnaasaa aammalu portussutsimut sukumiisumik nassuiarneqartumut annguffigisinnaasaa.</p>
TLOF (miffissaq)	<p>Sumiiffik qulimiguullip miffigisinnaasaa, aammalu qulimiguullip aallalernermini tingiffigisinnaasaa.</p>
Isumannaallisaanermut killeqarfik	<p>Sumiiffik, FATO-p inissisimaffigisaa sukumiinerusumik aalajangersarneqartoq akimmiffissallu sumiissusersiornissaq peqqutigalugu pisariaqartut saniatigut allanik akimmiffissaqanngitsoq, aammalu qulimiguullip tingiffissaanit miffissaanillu piaarinaatsoorluni aqqorlornermi silaannakkut angallatip ajoqusersinnaanerani annikillititsinissamik siunertaqarfiusoq. Isumannaallisaanermut killeqarfik manngertumik allequtaqartariaqanngilaq.</p> <p><u>Isumannaallisaanermut killeqarfik qulimiguulimmut atorneqartumut naliusup D-p marloriaataanik annertunerussaag</u>, imaluunniit taamaanngippat TBST-miit akuersissummik immikkut ittumik imaluunniit akuersissuteqarnermi killiliussamik pissarsisoqarsimassaaq.</p>
Qulimiguullip mittarfimmi ingerlaarfia	<p>Nunami ingerlaarfissiaq taamaallaat qulimiguullit assakaasullit atorsinnaavaat.</p>
Qulimiguulinnut air taxi ways aamma ingerlaarfittut aqqutit	<p>Illineq, qulimiguulinnut mittarfiup ilaanit ataatsimiit allamut. Ingerlaarfittut aqqut qulimiguullit mittarfimmi ingerlaarfiup qeqqaniippoq.</p>
Air transit-imut aqqut	<p>Aqqut qulimiguullit sullissinerminni akunniffissaattut aalajangersarneqartoq.</p>
Mittarfiit illutaasa saavini uniffissiat	<p>Qulimiguulinnut mittarfiit, qulimiguulinnit arlalinnit ataatsikkut atorneqarsinnaasut mittarfiit illutaasa saavini uniffissialersorneqassapput</p>
Qulimiguulinnut uniffissiat	<p>Uniffissiaq qulimiguulimmik uninngatitsivittut naatsorsuunneqartarpoq, nunami ingerlaarneq naammassigaangat, imaluunniit qulimiguulik "air taxi"-mik sullissinermut atatillugu nunamut tutsinneqaraangat kivinneqaraangallu.</p>

PinS	Point in Space mikkiartornermut imaluunniit tinginermut atortuuvoq, taamaallaat qulimiguulinnut naatsorsuussaq
Proceed visually	Timmisartuussinerup isigisinnaanermut tunngasortaa, tassanilu nunat ilisimallugit imaluunniit miffissaq isigalugu ingerlasoqassaaq.
Proceed VFR	Timmisartuussinerup silaannartaq naapertorlugu VFR silamut VMC-lik atorlugu isigisinnaanermut tunngasortaa.
Mikkiartornermi tinginermilu sammiviit	<p>Ullukut unnukkullu timmisartuussinerni VMC PinS atorlugu sullissinertaqanngitsoq</p> <p>Qulimiguulinnut mittarfimmi mikkiartornermi tinginermilu sammivissat ikinnerpaamik marluussapput amerlanerpaamillu sisamaassallutik.</p> <p>Ullukut unnukkullu timmisartuussineq PinS atorlugu sullissinertalik</p> <p>Qulimiguulinnut mittarfinnut PinS atorlugu sullissinertalinni, "Proceed Visually"-mik atuiffiusuni mikkiartornermi sammiviit amerlanerpaamik marluussapput, kiisalu PinS atorlugu sullissinertalinni, "Proceed VFR"-imik atuiffiusuni mikkiartorfiit ikinnerpaamik marluk amerlanerpaamillu sisamat pilersinneqarsinnaallutik.</p>
Anorimut sammivissiuutit	Anorimut sammivissiuutinik, ilusissatut qalipaatisatullu taasanik peqartoqarnissaa piumasarineqarpoq.
Nalunaaqutsersuineq	<p>Qulimiguulinnut mittarfimmi nalunaaqutsersuutit assigiinngitsut atornerqarput, ilaatigut:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ilisarnaatitut nalunaaqutsersuut ("H") - FATO-mut/TLOF-imut nalunaaqutsersuut - Naleraq - Ingerlaarfissanut, air taxi ways-inut uniffissanullu aqququtitut nalunaaqutsersuutit
Qammaqqusersuutit	Qulimiguulinnut mittarfik taartumi timmisartornermut atornerqassappat, qullit assigiinngitsut atornerqartussaapput.
Ajornartoornermi miffissat	Piffissap qanorluunniit ilinerani tinginermi timminermilu qangattarfiup nalaani ajornartoornermi miffissatut naleqquttumik, minnerpaamik ataatsimik peqassaaq, matumani performance klasse 1 kisiat atorlugu sullissisoqanngippat.
Akornutissanik paasiniaasarneq	FATO-p qeqqaniit kaajallallugu 1.000 m-it tikillugit aammalu qummut 45 m-it tikillugit akornutissanik paasiniaasoqassaaq. Taakku BL 3-10 naapertorlugu nalunaaqutsersorneqarsinnaapput.
Qatserinermut annaassiniarnermullu atortut	Mittarfinni qatserinermut annaassiniarnermullu atortunik, TS-imit akuerisanik peqassaaq.

Allagartalersuineq immaqalu ungalulersuineq, kiisalu matoqqatitsinermut kalerrisaarut	Qulimiguulinnut mittarfik sinerlugu allagartalersuisoqassaaq, aammalu mittarfiup ungalulerneqarnissaa piumasarineqarsinnaavoq. Mittarfiup matoqqatinneqarneranut kalerrisaarutit erfalasut (3 x 3m) pigineqassapput.
Uuttortaanermut atortut	Qulimiguulinnut mittarfik nassiussanik ilaasunillu uuttortaanissamut atortoqassaaq.
Oqarasuaatit attaveqatigiinnermullu atortut	Oqarasuaateqarnissaa, kiisalu tamatumunnga atatillugu kalerrisaarinnermi attaveqarfissat allattorsimaffiinik nivingatitsinissaa piumasarineqarpoq.
Pituttuinnermut atortut/quaannaveequtit	Qulimiguulinnut mittarfiit pituttuinnermut atortunik quaannaveequtinillu inuttanut atugassiisassapput.

Tabeli 2: BL 3-8 naapertorlugu qulimiguulinnut mittarfinnut akuerisanut nassuiaatit

Qulimiguulinnut mittarfinniit sila pillugu paasissutissanik pilersuisoqarsinnaangilaq, taamaallaalli ilisimasallit anori silalu pillugit ilisimasaat ingerlateqqinneqarsinnaapput. Sila pillugu paasissutissat pitsaanerulernerini piffissamik eqquisinnaaneq pitsaanerulersinnaavoq, immaqalu timmisartut isumannaassusaannut pitsaasumik sunnuteqarsinnaalluni (imm. **Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.** takuuk).

Silasiortunut paasissutissiisoqartassappat, atortunut attuumassutilinnut, aserfallatsaaliuinnermut taakkuninngalu atuinnermut aningaasaliisoqartariaqarpoq.

Qulimiguulinnut mittarfiit siunissami qulimiguulinnik annerusunik sullissisinnaassappata, tamanna mittarfiit naleqqussarneqarsinnaanerit tunngavigalugu TS-imut nalunaarutigineqassaaq tassangaanniillu akuerineqassalluni (BL 3.8 imm. 5.2(f)Takuuk). Tamannattaq mittarfinnut, qulimiguullit atusut amerlanerusut ataatsikkut atuisinnaalernissaat aammalu unittarfiit amigaataaneri peqquutigalugit alliliinissamut pisariaqartitsisinnaasunut atuuppoq.

Silaannakkut angallassinermut inatsimmi §§ 58 aamma 60 naapertorlugu, qulimiguulinnut mittarfiit allannortiteriffigineqassappata akuersissutit atorunnaarsinneqarsinnaanerit periarfissinneqarpoq. Maluginiassallugu pingaaruteqarpoq, qulimiguulinnut mittarfinni piginnittunut tunngasut allannguuteqassappata, TS-imiit akuersissut atorunnaarsinneqarsinnaammat.

3.5 Mittarfinnut nammineerluni toqqakkanut piunasaqaatit (BL 3-31)

BL 3-8 naapertorlugu mittarfiit saniatigut aamma BL 3-31 naapertorlugu mittarfiit Kalaallit Nunaanni atornerarput, taakkunanilu ilaatigut sumiiffinnut, qulimiguulinnut mittarfinnut pisortanit akuerisaangitsunut mittarnerit BL 5-24-mi imm. 9.2.4 tunngavigineqarpoq.

BL 3-31-mi qulimiguulinnut mittarfiit nammineerluni toqqakkat, *miffissatut silaannakkut angallatip pisortaanit (qulimiguullip naalagaanit) toqqarneqareersumut qulimiguulinnullu mittarfimmik pisortanit akuerisamik peqariinngitsumut miffittut* nassuiarneqarput.

Mittarfiit nammineerluni toqqakkat nalinginnaasumik ilaatigut tassaasarput takornarianit ussaffiusut, nunaqarfiit pisortatigoortumik qulimiguulinnit timmisartuussiffigineqangitsut imaluunniit sumiiffiit allat, piffissap ilaani angalanissanut pilersaarutit aalajangersimasut avataanni pilersaarutaangitsumik qulimiguulinnit angallavigineqartartut.

BL 3-31 naapertorlugu mittarfinnut akuersissutinik tunniussisoqarneq ajorpoq mittarfinnillu akuersinissaq qulimiguulimmik sullissisup pisussaaffigaa.

Mittarfiit pillugit BL 3-31-mi maleruagassat *ikaarsaarnermi maleruagassatut* isigineqarput, taakkulu malinneqarnissaat naatsorsuutigineqartariaqanngilaq. TS-ip Aviation Safety DK-mut Pilersaarutaa 2020-2024 naapertorlugu TS-ip malitassaq nakkutigisussaavaa timmisartuussinermilu isumannaassusissatut eqqarsaatigineqartoq ingerlanneqarnerisooq naliliiffigisussaallugu.

Mittarfinnut nammineerluni qinikkanut ilaatigut piunasaqaatit uku atuutsinneqarput

Miffissat aallarfissallu	Miffissaq/aallarfissaq minnerpaamik qulimiguullip takissusiata X 1½-imik takissuseqassaaq akornutissaqassananilu. Miffiup qaava katannartoqassanngilaq minnissamullu naleqquttuussalluni.
Miffik	Miffiup allequtaata timmisartup oqimaassusia nammassinnaassavaa, aammalu miffiisooq, tingiffissap/miffissap iluaniittoq minnerpaamik assakaasut/ataarutaasat marluk X assakaasut/ataarutaasat marluk ungasissusiattut annertussuseqassaaq.
Isumannaallisaanermut killeqarfik	Tingiffiup/miffiup avataaniittoq isumannaallisaaviusaaq aammalu minnerpaamik 10 m-inik silissuseqassalluni.
Ajornartoornermi miffissaq naleqquttoq	Ajornartoornermi miffissamik naleqquttumik peqassaaq, qulimiguulillu inunnik/pigisanik aamma qulimiguulimmik ulorianartorsioritsinani isumannaallisaaneq eqqarsaatigalugu tassunga missinnaassaaq.
Illunut il.il. eqqaaniittunut ungasissusissaq	Mikkiartornermut atatillugu illunut, uumasunut, qamutunut assakaasulinnut il.il. ungasissusissaq minnerpaamik 25 m-iussaaq.
Ajornartoornermi atortut	Mittarfik qajuusaasanik qatseruteqassaaq, ikiueqqaarnissamut atortoqassaaq, oqarasuaammut qaninnermut allagartaqassaaq ilaatigullu anorimut sammivissiuuteqassalluni ² .
Attartortitsinerit, kaajallaalluni timmisartuussinerit aamma taxartitsilluni timmisartuussinerit	Mittarfiit BL 3-31 naapertorlugu sananeqartut pisortat akuttoqatigiinnik timmisartuussinerinut atorneqarsinnaanngillat. BL 3-31 naapertorlugu mittarfinni pingaartumik attartortitsisarnertit siunnerfigineqarput ullullu 30-it ingerlanerini annerpaamik sisamariarluni timmisartuussiffigineqarsinnaallutik.
Alapernaarsuineq	Mittarfik sullissisumit takuniarneqareersimassaaq.
Assersuineq	Isumannaallisaanermut killeqarfiup sinaani silarlermi susassaqanngitsut uninngannginnissaat angallatinnginnissaallu qulakkeerneqassaaq.

Tabeli 3: BL 3-31 naapertorlugu mittarfinnut nammineerluni toqqakkanut piunasaqaatit takussutissioernerit

² BL 3-31-mi anorimut sammivissiuutit pillugit piunasaqaateqartoqanngilaq, kisiannili Kalaallit Nunaani mittarfinni nammineerluni qinikkani sullissisooq anorimut sammivissiuuteqartassaaq.

3.6 Oqaluttuarisaanermi qulimiguulinnut mittarfiit agguarneqartarnerinut maleruagassiuunneqartarnerinullu tunngaviusut

15. januar 2009-mi BL 3-8 atuutilerpoq, taamaalillunilu BL 3-25 (*Savalimmiuni aamma Kalaallit Nunaanni qulimiguulinnut mittarfinnik pilersitsisarnermut aalajangersakkat, tamanut tunngasut*), tamanna tikillugu Kalaallit Nunaanni qulimiguulinnut mittarfinnut maleruagassiuuffiusimasoq atorunnaarpoq. BL 3-25-mut tapiliussatut aalajangersakkat immikkut ittut, "pingaartumik S-61-inut malitassanut" (1986-imeersunut) siunnerfeqartinneqartut atuutsinneqarput. S-61-inut malitassat atornerarnerinut TS-ip (Taamani Naalagaaffiup Silaannakkut Angallasseqatigiiffia) S-61-ip sullissinerani pissusiviusut asseqanngilluinnarmata, suliasaqarfimmi maleruagassanik immikkut ittunik pisariaqartitsisoqarneranik naliliinera peqqutaavoq. Pingaartumik qulimiguulinnut mittarfiit eqqaanni nunaminertat angissusiinut piumasaqaatit immikkut ittunik maleruagassiornermut peqqutaapput. Aamma maleruagassani Air Greenlandip (taamani Grønlandsfly-p) immikkut ilisimasassanik, ukiopassuarni qulimiguullit atorlugit timmisartuussisarnermini katersorsimasaminik peqarnera tunngavigineqarpoq.

BL 3-25-p aamma S-61-inut malitassap atorunnaarsinneqarnerini, BL 3-8-mi aalajangersakkat naammassineqarnissaannut S-61-inut aalajangersakkat naammassiniarneqarnissaat 1. januar 2011 tikillugu piffissaliunneqarpoq.

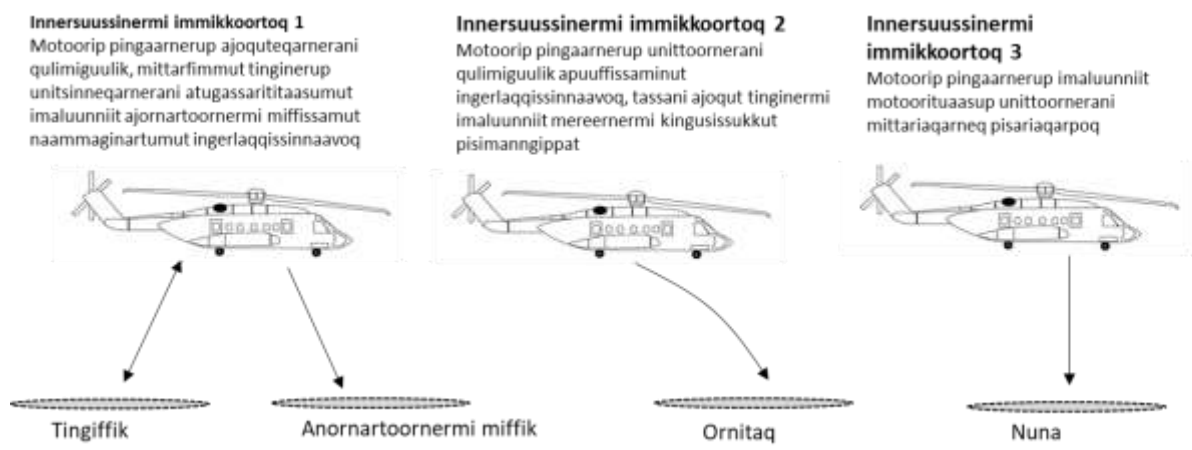
Kalaallit Nunaanni qulimiguulinnut mittarfiit amerlanersaat BL 3-25 aamma/imaluunniit S-61-inut malitassat naapertorlugit sananeqarsimapput, tamatumalu kingorna BL 3-8 naqitat aappaanni imm. 14-imi aalajangersakkat naapertorlugit BL 3-8-mut piumasaqaatit ataanniittussatut akuerineqarlutik. Nalunaarusiami matumani Kalaallit Nunaanni qulimiguulinnut mittarfiit nalunaarsorneqarput mittarfillu BL 3-8 naqitat aappaanni piumasaqaatinut naapertuussimanngippat, tamatuma kingorna suliaqarnermi tamanna nalunaarsorneqarluni.

BL 3-25-mi aamma S-61-inut malitassami BL 3-8-mut allannguutit aalajangersakkani ataasiakkaani aaqqissuussaannermut tunngasuupput, kisiannili aamma matuma kinguliani takussutissiorlugit issuarneqartuni suliasanut allannguutinik kinguneqarlutik (allattukkat tamanut matussusiinngillat):

- Immikkoortitikkanut innersuussani sullissinernut agguaneq (matuma kingulianiittut takukkit)
- Mittarfiit teknikkimut tunngasortaannut akuersinissamut piumasaqaatit atuutsinneqalerput
- Qulimiguulinnut mittarfinnut allannguutit taamaallaat BL 3-12 naapertorlugu pisinnaalerput
- Mittarfinni pissutsinut pilersaarutit 1:500-inngorlugit tunniunneqartassapput, siornatigut 1:2.000-iusimallutik
- FATO issoqqaarissuusinnarluni ammalortuusinnarlunilu maanna kipparissumut, issoqqaarissumut ammalortumulluunniit nuuppoq (tak. imm. 3.3)
- FATO-p qaavata sivinganera annerpaamik 2 %-iusimalluni, ullumikkut 5 aamma 7 %-it akornanniissinnaalerpoq (immikkoortunut innersuussutaasut apeqqutaallutik) (Tamanna BL 3-8 3 naqitat pingajuanni +/- 2%-imut allanngortinneqarpoq)
- Qulimiguulinnut mittarfiit 20 x 60 m-inik annertussuseqartussaannerat atorunnaarsinneqarpoq
- Sillimaniarnermut killeqarfiup 70 x 110 m-ink annertussuseqartussaannerat atorunnaarsinneqarpoq

3.6.1 Immikkoortunut innersuussutaasut

BL 3-25-miit/S-61-inut malitassaniit BL 3-8-mut ikaarsaarnermi qulimiguulinnut mittarfinnut piumasaqaatit imikkoortitigaanerulerput/eqqornerulerput. BL 3-8-mi ilaatigut qulimiguullit timmisartuussineri immikkoortunut innersuussutaasunut pingasunut agguarneqa:

Ilusiliaq 4: BL 3-8-mi immikkoortunut innersuussutaasut titartaganngorlugit

Immikkoortut innersuussutaasut annertussutsinut qulimiguulinnullu mittarfiit sullissinerinut piunasaqaatinut isumaqarput.

3.7 Qulimiguulinnut mittarfiit killiffii

Matuma kinguliani Kalaallit Nunaanni mittarfiit 61-it, qulimiguullit atorlugit timmisartuussinermi atornerarsinnaasut killiffii allaaserineqarput, Mittarfiit 46-t BL 3-8 naapertorlugu, aammalu mittarfiit 15-it, BL 3-8 naapertorlugu akuerisaanngillat, kisiannili piunasaqaatit allat, soorlu BL 3-31, qulimiguulinnut mittarfinnut nammineerluni qinikkanut tunngasoq naapertorlugu timmisartuussiffiqeqarsinnaallutik. Angallavinni timmisartuussinerup paarlattuanik mittarfiit nammineerluni toqqakkat taakku amerlanersaat pisariaqalertillugu atornerqartarput, soorlu napparsimasunik assartuussinermi. Mittarfiit BL 3-8 naapertorlugu akuersissuteqarfiunngitsut taamaallaat ilanngunneqarput, piffissap ilaannaani mittarfinnut qulimiguulinnik angalasoqartarmat angalasoqarsinnaalluniluunniit. BL 3-31 naapertorlugu mittarfiit taaneqartunit amerlanerungaatsiartut timmisartuussiffiqeqartarput, soorlu aatsitassarsiortut tammaarsimaarfiinut, takornarianut ornigassanut, heliskiing-ertitsinermut il.il. atatillugu.

MIT akuersissummik peqarnissamut akisussaaffeqanngilaq, imaluunniit mittarfinnut BL 3-8 naapertorlugu akuerisanut atuutsinneqartut saniatigut mittarfiit taakku timmisartuussiffiqeqartarsinnaanerminnut toqqarneqarnerinut, inuttalorsorneqarnerinut aserfallatsaalineqarnissaannullu nalinginnaasunik akisussaaffeqarani.

Mittarfiit BL 3-8 naapertorlugu akuerisat		
→ Akunnaaq	→ Kangaatsiaq	→ Qeqertarsuaq
→ Alluitsup Paa	→ Kitsissuarsuit	→ Saqqaq
→ Ammassivik	→ Kullorsuaq	→ Savissivik
→ Attu	→ Kuummiut	→ Sermiligaaq
→ Eqalugaarsuit	→ Nanortalik	→ Siorapaluk
→ Iginniarfik	→ Narsaq	→ Saattut
→ Ikamiut	→ Narsaq Kujalleq	→ Tasiilaq
→ Ikerasak	→ Niaqornat	→ Tasiusaq Avannaa
→ Ikerasaarsuk	→ Niaqornaarsuk	→ Tasiusaq Kujataa
→ Ilimanaq	→ Nuussuaq	→ Tiilerilaaq

→ Innaarsuit	→ Qaqortoq	→ Ukkusissat
→ Isertoq	→ Qasigiannuguit	→ Upernavik Kujalleq
→ Ittoqqortoormiut	→ Qassimiut	→ Uummannaq
→ Kangersuatsiaq	→ Qeqertaq	→ Aappilattoq Avannaa
→ Itilleq	→ Sarfannguit	→ Aappilattoq Kujataa
→ Arsuk		

Tabeli 4: Kalaallit Nunaanni BL 3-8 naapertorlugu qulimiguulinnut mittarfinnut takussutissiaq (najoqqutarisaaq: Mittarfeqarfiit aamma Aeronautical Information Publication (AIP) Greenland AD 1.3)

Nunaqarfiit BL 3-8 naapertorlugu akuerisanik mittarfeqanngitsut			
→ Illorsuit	→ Kangerluk	→ Nutaarmiut	→ Qeqertarsuatsiaat
→ Nuugaatsiaq	→ Kangaamiut	→ Naajaat	→ Qeqertat
→ Atammik	→ Kapisillit	→ Oqaatsut	→ Saarloq
→ Igaliku	→ Napasoq	→ Qassiarsuk	

Tabeli 5: Nunaqarfinnut, qulimiguulinnut mittarfinnik akuerisanik peqanngitsunut takussutissiaq

3.8 Maanna qulimiguulinnut mittarfiusuni killilersuinerit malitsigisaannik immikkut ittumik akuersissutit

Qulimiguulinnut mittarfiit misissuiffiqineqarnerini killilersuutaasut assigiinngitsut, kiisalu immikkut ittumik akuersissuteqartoqarsinnaanera innersuussutigineqarput. Qulimiguulinnut mittarfinnut immikkut ittumik akuersissuteqartoqartarnerata saniatigut aamma sullissisunut/silaannakkut angallasseqatigiiffimmut immikkut ittumik akuersissuteqartoqarsimasinnaavoq.

Oqartoqarsinnaavoq, immikkut ittumik akuersissutit, qulimiguullit atorlugit sullissinermut toqqaannartumik atuutsinneqarmata:

1. Annerpaamik 10 toninut (MTOM), 20 m-inut (naliusiq D) aamma pax-inut 19-inut (pax = ilaasut) killiliineq
2. Isumannaallisaanermut killeqarfiup BL 3-8-mut naapertuutinnginnerata kingunerisaanik anori 25 knob-it inorlugit sukkassuseqartillugu minnissamut killiliineq
3. Air Greenlandip mittarfinnik 2002 sioqqullugu sananeqarsimasunik, kisiannili BL 3-8-mik (tamakkiisumik) malinniffiunngitsunik S-61-it aamma Bell 212-it atorlugit timmisartuussisarnissaanut immikkut ittumik akuersissut

Mittarfiit pioreersut allanngortiterneqassappata, akuersissummik immikkut ittumik qinnuteqaqqittoqassaaq. Immikkut ittumik akuersissut/akuersissummi killilersuineq mittarfimmut "nutaamut" piorsakkamulluunniit ingerlaannartumik atuutiinnartussaangiimmat isiginiarneqartariaqarpoq, pingaartumik maanna BL 3-8 naqitat pingajuat atuutsinneqalersimammat. Qulimiguullit naliusumi D-mi 20 sinnerlugit angissusillit (soorlu S-92-it) atorlugit timmisartuussisoqarnissaa kissaatigineqarpat, mittarfinni arlalinni FATO-p annertusitinneqarnissaa pisariaqarpoq. FATO-mik annertusititsineri sillimaniarnissamut killeqarfiup killeqartinneqarnera annertusineqartariaqarpoq, taamaattumillu sillimaniarnissamut killeqarfik pillugu matuma kinguliani taaneqartutut immikkut ittumik akuersissuteqartoqarnissaa suli pisariaqartussaalluni. Tamatumali peqatigisaanik inatsisinut naapertuuttunngorlugit sillimaniarnissamut killeqarfiit annertusineqarsinnaassappata, immikkut akuerissuteqartariaqanngilaq. Allannguinerit annerunerusut

BL 3-8 naqitat pingajuat naapertorlugu akuersissummik nutaamik pisariaqartitsiffiummata isiginiarneqartariaqarpoq.

3.8.1 **Akuersissummi annerpaamik 10 t-nut (MTOM), 20 m-inut (naliusq D) aamma pax-inut 19-inut killiliineq**

Akuersissummut killiliinerup kingunerisaanik mittarfik taamaallaat qulimiguulinnit, angissusissanut piunasaqaatinik qaangiiffiunngitsunit timmisartuussiffiqarsinnaavoq. Qulimiguullit mittarfimmik atuisut 10 MTOW (Maximum Take Off Weight), naliusumi D-mit 20 m-it inorlugit (qulimiguullip suluusaasa pingaernerit isuanniit suluusaasa aqorliit isuannut siaarsimatillutik takinerpaaffia meterinut uuttorlugu takissusia) angissuseqassapput, aammalu 19-inik ilaasoqarnissamut akuersaassallutik. Uuttuutinit ataasiinnarluunniit uniorneqarpat, qulimiguulik meqqusaanngilaq/tingeqqusaanngilaq.

Qulimiguulinnut mittarfinni aallaaviusussaq tassaavoq, maanna qulimiguulinnik Kalaallit Nunaanni atorneqartunik; AS 350-inik, Bell 212-inik, H155-inik aamma ilaanneeriarluni H225-inik sullissisinaanissaat. Tassani H225-p 11500 kg-nik MTOM-eqarnera unammilligassaavoq, mittarfinni oqimaassusissatut akuersiat annerpaaffissaannik qaangiinerummat. Tassungali Angallannermut Aqutsisoqarfik immikkut akuersissuteqarpoq.

Isumannaallisaanermut killeqarfeqannginnera patsisaalluni, isumannaallisaanermi amigaataasoq isumannaallisaanermut sunniuneqarnerloqqunagu Angallannermut Aqutsisoqarfik anorip annerpaamik sukkassusissaanut 25 kt-mik taarsiutaasumik aaqqiissuteqarpoq/akuersissummi killiliivoq.

Qulimiguulinnut mittarfiit 27-t isumannaallisaanermut killeqarfiit, qulimiguullit nalingi D-t 20 sinnerlugit annertussuseqartut marloriaataannik annertussuseqartussat eqqarsaatigalugit maanna naapertuutinngitsutut nalunaarsorneqarput. TS-ip taamaattoqarnera naammassiniarlugu immikkut ittumik akuersissutit suliarai, tamannalu qulimiguullit sullissinerini anori 25 knob-it sinnerlugit sakkortussuseqartillugu mittarfinnut/mittarfinniit timmisartuussisoqarsinnaannginneranik kinguneqartussaavoq.

Soorlu anori annerpaamik 25 knob-inik sakkortussuseqartillugu akuersissummi killilersuutitut Isumannaallisaanermut killeqarfiit nunataasa annerutinnerisigut, imaluunniit ELOS-imik (Equivalent Level Of Safety) tunniussinikkut annertusineqarsinnaanissaat pisariaqarpoq:

Equivalent level of safety (ELOS) findings are granted when literal compliance with a certification regulation cannot be shown and compensating factors exist which can provide an ELOS. Compensating factors are normally any design changes, limitations, or equipment imposed that will facilitate granting the equivalency. An issue paper documents the evolution and conclusion of the request for an ELOS.

25 knob-inut killiliinissap aalajangersarneqarnissaanut tunngavissatut ulorianartorsiorfiusinnaasunik naliliinernik misissuinerilluunniit soqanngilaq, kisiannili TS-ip, MIT-ip aamma Air Greenlandip akornanni naliliisoqarsimavoq, annertussusissap aalajangersarneqarneranik kinguneqartumik. Aamma naliliisoqarpoq, manna pissusiviusut tunngavigalugit killiliinerup malinneqarnissaa killeqartuinnarmik periarfissaqartoq, mittarfinni anorip sukkassusia nalinginnaasumik uuttorneqarsinnaanngimmat (tamatumunnga atortut amigaataammata). Taamaattumik minnerpaaffissatut killissarititassatullu aalajangersarneqarsimasut iluanni timmisartuussineq naammassineqarsinnaanersoq pilotip nammineerluni naliliiffigisassaraa.

3.9 **Taartumi, taarlunnartumi silarluttumilu timmisartuussisarnerit**

Taartumi taarlunnartumilu (Twilight) timmisartuussinissamut killeqartitsisoqarpoq, taamatullu sila peqqutigalugu timmisartuussinissanik taamaatitsisoqartariaqartarpoq imaluunniit usissarititaasut ikilisillugit naammassineqarsinnaasarlutik (orsussaq nassarneqarsinnaasoq annertusitinniarlugu). Usissarititaasut tassaapput ilaasut amerlassusissaat imaluunniit allakkat/nassiussat nassarneqarsinnaasut amerlassusissaat. Taartumi/taarlunnartumi aamma silarluttumi

timmisartuussineq qanoq iliorluni ingerlanneqarsinnaanerinit maleruagassat periarfissallu assigiinngillat. Nalunaarusiami pingaarnersiulluni isummersortoqarpoq, tassanilu piffissamik eqquisinnaanerup isumannaassutsillu qaffasissusiata pitsaanerulersinneqarnissaat killeqartutut naliliiffigineqarpoq. Suliaq sukumiisumik misissuiffigineqassasoq kissaatigineqassappat, qulequtaq nalunaarusiamut matumunnga tapiliussatut allakkiortoqarneratigut suliarineqarsinnaavoq.

VMC-minima tassaavoq (VMC for "Visual Meteorological Conditions"; uuma [tuluttuua](#): "Silasiormi isigisinnaasanut piumasaqaatit") [silap qanoq issusianut](#) piumasaqaatit minnerpaaffissaannut aamma [nuissat](#) pukinnerpaaffissaannut, [VFR](#); isigisat malillugit timmisartuussinissamut maleruagassat naapertorlugit timmisartuussinermi malinneqartussat.

Isigisat malillugit timmisartuussinerit (Visual Flight Rules – VFR) pilotip avatangiisaasut malillugit, soorlu nuna, silaannakkut angallammik inissiuarsinnaanissaanik tunngaveqarput. Taamaattumik timmisartuussinerni avatangiisit isigineqarsinnaasussaapput, tamannalu aamma qaamanerup minnerpaaffilernerneqarnissaanik (soorlu qaammatip allalluunniit qaamanerinek) piumasaqarfiuvoq. VFR-it atorlugit timmisartuussinerit taamaallaat piffissat, AIP Greenlandimi allassimasut iluini ingerlanneqarsinnaapput. Piloti isigisat malillugit sumiissusersiornerani ikiorniarlugu Naalagaaffiup nunap immikkoortuanut nunap assinginik VFR-inik saqqummersitsinissaq akisussaaffigaa. Maannarpiaq Kalaallit Nunaannut nunap assinginik soqanngilaq. Sumiiffinni VFR atorlugu angallaffiunerpaasuni nunap assinginik taamaattunik pissarserusuttoqarnissaa silaannakkut angallassinermut iluaqutaasinnaanersoq eqqarsaatigineqarsinnaavoq.

Qaanaami eqqaanilu aammalu Upernavimmi eqqaanilu, qaammatini arlalinni ullut taarfiini timmisartuussisinnaanissamut Air Greenlandip NAT-VFR-imut (taartumi isigisat malillugit timmisartuussinermut) akuerineqarsimanissaa, taamatullu qulimiguulinnut mittarfiit siunertanut akuerineqarsimanissaat pisariaqarpoq. Akuersissut immikkut ittumik akuersissutitut TS-imiit Air Greenlandimut tunniunneqartarpoq, tunngaviusumik Kalaallit Nunaanni NAT-VFR atorlugu timmisartuussisoqarsinnaanngimmat. Qulimiguulinnut mittarfinni mittarfiit qaammaqquteqarnissaat immikkut piumasarineqarpoq, tamatumalu peqatigisaanik VFR-imut ileqqut atorlugit taartumi miffigineqarsinnaanissamut piumasaqaatit sakkortusineqarsimallutik.

VFR atorlugu timmisartuussinerup saniatigut IFR (atortut atorlugit timmisartuussineq: Instrument Flight Rules) qinigassaavoq, tassanilu timmisartuussinermi nunamik ersittoqartanngilaq, taamaallaalli atortut atorneqartarlutik. IFR atorlugu timmisartuussinerni inuttat piginnaanerini pingaarnerni nunap ersinnera aallaaviusanngilaq, kisiannili atortut (radari, GPS il.il.) timmisartunullu paasissutissiisarfimmit paasissutissiissutit aallaaviusarlutik. IFR taartumi aammalu silarlunnerit *ilaanni* atorneqarsinnaavoq. Immikkoortut taakku imm. 4.5.1-imi itisiliiffiginiarneqarput nassuiarniarneqarlutillu.

IFR-imik atuinermi sullissisumut aamma qulimiguulinnut mittarfinnut, kiisalu silaannartap qanoq inneranut piumasaqaatit sakkortusisaapput. Taamaattumik qulequtaq taanna qulimiguulinnut mittarfiit misissuiffigineqarnerinit atatillugu immikkut sammineqarsinnaavoq, tamatumani pissutsit amerlasuut kalluarneqartussaammata. Tunngaviusumik ilaatigut ukununnga piumasaqaateqartoqartussaavoq:

- Qulimiguulinnut mittarfiup ilusiligaanera atortuulu
- Qulimiguulinnut mittarfinni sulisut
- Qulimiguulinnut mittarfinniit aamma timmisartunut paasissutissiisarfimmiit sullissinerit
- Silaannartap qanoq innera (timmisartunut paasissutissiisarfip kalerrisaarisarfiullu attaveqarfigineqarsinnaanera)
- Qulimiguullip atortui
- Qulimiguulimmi inuttat
- Silaannakkut angallasseqatigiiffik

Matuma kinguliani IFR neqeroorutigineqarsinnaalissagaluarpas sammissassat misissuiffigineqartussat aningaasaliiffigineqartussallu allattorneqarput (allattukkat tamanut matussusiinngillat):

- IFR-imi suleriaatsit
- Angallannermut paasissutissiisarnermut killeqarfinnik aamma timmisartunut paasissutissiisarfinnik pilersitsineq
- Silasiornermi sullissivimmik najukkami pilersitsinissaq, taakkunanilu atortussanut aningaasaliinissaq
- Radiukkut nassitsissummik, ilaatigut sumiissusersiornermut atortulimmik naliliineq immaqalu pilersitsinissaq
- Sulisunik atorfinitsitsisarneq sungiusaanerlu
- Qulimiguulinnut mittarfiit PinS-inut uppersaaserneqarneri
- AIP-nik uppersaatinillu allanik nutarterineq

Tunngaviusumik IFR atorlugu timmisartuussisarnerit piffissap ingerlanerani VRF-it aamma IFR-it akornanni taasersorneqassapput, tassanilu timmisartuussisarnerit pilersaarusiortarnerini soorlu isikkivissap minnerpaaffissaa silalu eqqarsaatigineqartassapput (assersuutigalugu AIC A 01/16 "Angallassinermi atortut atorlugit timmisartuussinissamut piumasaqaatiit" takuneqassapput).

BL 3-8 naqitat pingajuata nutaap atulerneratigut qulimiguulinnut mittarfinni instrumentit atorlugit timmisartuussisarnermik pilersitsinissamut periarfissiisoqassaaq. Tassani qulimiguulik instrumentit atorlugit toqqammavissamut ikiorserneqartassaaq, taannalu iluaqutigalugu pilotit inaannaat atorlugit miffissap tungaanut timmisartuussinerminnik nangitsisinnaassapput. Malitassaq periarfissanik marlunnik imaqassaaq, siullermilu qulimiguulinnut mittarfiit BL 3-8 naqitat pingajuat naapertorlugu akuerineqarnissaat piumasarineqassaaq, aammalu aappaa maanna attaveqaataasuni pilersinneqarsinnaassaaq. Periarfissaq siulleq pisuni amerlasuuni kalaallit qulimiguulinnut mittarfinni naammassineqarsinnaassanngilaq, ullumimut naleqqiullugu mikkiartornermut tinginermullu pilersaarutitut piumasaqaatiit sakkortusineqarsimmata. Aaqjiissutissap aappaa maanna akuersissutaasuni atorneqarsinnaavoq, kisiannili piffissamik eqquisinnaanerup annertusineratigut pissarsiassat annikitsuararsuupput, timmisartuussinermut maleruagassat ullumikkut VFR-imut atuutsinneqartut assigiittussaammata. TS-ip maleruagassanik atuuttunik saneqqutsinnaanissamut akuersissuteqarnissaa ilimanaateqanngilluinnarpoq, matumani timmisartut isumannaassusissaat pingaarnerutilluinnarneqarmat.

3.10 Ineriartortitsinermut tunngaviusinnaasut killilersuutillu

3.10.1 Isumannaallisaanermut killeqarfinnik minnaarisarneq

Qulimiguullit nalingani D-mi 20 inorlugu angissusillit kisimik qulimiguulinnut mittarfinnik atuisinnaapput. Mittarfiit amerlanersaannut tunngatillugu aamma isumannaallisaanermut killeqarfinni BL 3-8-mi, isumannaallisaanermut killeqarfiup qulimiguullip, mittarfimmuut mittartup annerpaap nalinga 2 X D-usussaavoq. FATO-p aamma isumannaallisaanermut killeqarfiup ataqatigiinnissaat Ilusiliaq 3-mi takuneqarsinnaavoq, tassanilu FATO 1,5*D-mik annertussuseqartussaavoq, kiisalu isumannaallisaanermut killeqarfik FATO-mik kaajallaasussaavoq, aammalu 0,5*D-mik annertussuseqartussaalluni. Mittarfiit amerlanersaanni ullumikkut FATO aamma isumannaallisaanermut killeqarfik annertoqatigiipput (annertoqatigiingajapput), FATO-lu annertusineqassappat isumannaallisaanermut killeqarfik annikilleqqittussaavoq, imaluunniit nunaminertat eqqaaniittut annertusinissaat pisariaqalertussaavoq, taamaalilluni isumannaallisaanermut killeqarfik piumasaqaatinut naammassinnissinnaasunnortussaalluni.

3.10.2 Unittarfiit amigaataanerat

Mittarfeqarfinnit paasineqarpoq, sumiiffiit ilaanni qulimiguulinnut mittarfiit allisariaqarsinnaasut, piffissat ilaanni qulimiguulinnit arlalinnit ataatsikkut atorneqartaramik. Pisariaqartitsinerup

annertussusianik nalunaarsuilluni aallartittoqarpoq, suliniutissanik naammaattunik piareersaasoqarsinnaaniassammat. Naliliisoqarpoq; periaatsimi BL 3-8 malinneqanngitsoq, taamatullu naliliisoqarpoq, timmisartunut isumannaallisaneq siunissamut ungasissumut illersorneqarsinnaanngitsoq.

3.10.3 Qulimiguullit attuumassutillit

Matuma kinguliani qulimiguullit allattorsimaffiat tamanut matussusiinngilaq, kisiannili ilaatigut qulimiguullit, Kalaallit Nunaanni timmisartuussinermi atorreqartut atorreqarsimasulluunniit aallaavigineqarput:

Qulimiguullit, naliusumi D-mi 20 inorlugu annertussuseqartut	Qulimiguullit, naliusumi D-mi 20 sinnerlugu annertussuseqartut
→ Bell 212 (D: 17,46) (atorunnaariartorput)	→ Sikorsky S-92 (20,88)
→ Bell 222 (D: 15,32)	→ EH 101 (22,80)
→ H 120 (D: 11,52)	→ Sikorsky 61N (22,20) (atorunnaarpoq)
→ AS 350 (D: 12,94)	
→ Dauphin SA 365N2 (13,68)	
→ H 155 (D: 14,30)	
→ Sikorsky S-76 (16,00)	
→ AW 139 (D: 16,66)	
→ AS332L2 (Super Puma) (D: 19,50)	
→ H 225 (D: 19,50)	

Tabeli 6: Qulimiguullit sueneri taakkulu nalingi D-t (Najoqqutarisaq: BL 3-8)

3.10.4 Hangarinik atuisinnaatitaaneq

Tamatuma saniatigut maluginiarneqarpoq, H-155-it qulimiguullit nutaaliaasut amerlanersaat assigalugit malussajasuugamik, ukiup qanoq ilinera apeqqutaatinnagu sullissinnginnermini hangarimiittariaqartut.

Matuma kinguliani hangarit Kalaallit Nunaanni pigineqartut allaaserineqarput. Takussutissiami sumiiffinni kiffartuussinermut isumaqatigiissuteqarfiusumik timmisartuussiviusuni hangarit kisimik pineqanngillat. Taakku saniatigut atortunik namminersortunit pigineqartunik peqarpoq, soorlu Tasiilami, najukkamilu tassani suliffeqarfik nammineerluni hangarimik pigisaqarpoq. Taakku saqqummiussinermut ilaatinneqanngillat.

Hangarit assigiinngitsuupput. Hangarinut, taamaallaat ilioraavittut atorreqartunut piumasaqaatinik nalinginnaasunik killeqartuinnarnik peqarpoq, kiisalu hangarinut qulimiguullinnik aserfallatsaaliuinnermut atorreqartunut inatsisitigut piumasaqaatit arlalissuupput.

Qulimiguullinnut mittarfik/Mittarfik	Pissutsit	Piginnittoq
Ilulissat	Qulimiguullit hangarini, aamma Air Greenlandip timmisartunik allanik oqquisitsinermut atortagaani	Air Greenland

	<p>uninngatinneqartarput, aammalu qulimiguullit qanoq angitigisut inissinneqarsinnaanersut killeqanngilaq.</p> <p>Qulimiguulinnik aserfallatsaaliuisoqarsinnaavoq.</p>	
Uummannaq	<p>Hangari qulimiguulinnut mittarfiup eqqaaniippoq, tassanilu qulimiguullit marluk, pingasunik amerlanerusunilluunniit suluusallit inissaqartinneqarput.</p>	Air Greenland
Upernavik	<p>Hangari mittarfiup eqqaaniippoq, tassanilu qulimiguullit marluk, pingasunik amerlanerusunilluunniit suluusallit inissaqartinneqarput.</p>	Mittarfeqarfiit
Qaqortoq	<p>Hangari qulimiguulinnik, marlunnik suluusalinnik inissaqartitsiviuvoq, kisiannili qulimiguulinnut pingasunik amerlanerusunilluunniit suluusalinnut inissaq killeqarluni.</p> <p>Qulimiguulik ataaseq inissinneqarsinnaavoq.</p> <p>Qulimiguulinnik aserfallatsaaliuinerit annertunerusut suliarineqarsinnaanngillat (kisiannili Narsarsuarmi suliarineqartarput).</p>	Air Greenland
Tasiilaq	<p>Hangari mittarfiup eqqaani inissisimavoq, tassanilu qulimiguulik ataaseq marlunnik suluusalik inissaqartinneqarpoq. Hangarimik Upernavimmiittup assinganik nutaamik sanasoqassaaq. 2022-mi atorneqalissaaq.</p>	Mittarfeqarfiit
Nerlerit Inaat	<p>Hangarit marluupput. Siulleq qulimiguulinnik marlunnik aamma qulimiguulinnik pingasunik amerlanerusunilluunniit suluusalinnik isumaginniffiusinnaavoq, aappaalu qulimiguulinnik mikisunik suluusaat peerneqarpata isumaginniffiusinnaavoq. Hangari mikisoq Air Greenlandimut attartortinneqarsimavoq.</p> <p>Qulimiguulinnik aserfallatsaaliuisoqarsinnaavoq.</p>	Mittarfeqarfiit
Narsarsuaq	<p>Hangarit annerusut marluk atugassarititaapput. Annermi qulimiguullit aamma timmisartut DHC8-tut angitigisut tikillugit suliarineqarsinnaapput, kiisalu minnermi qulimiguullit aamma timmisartut DHC6-itut (Twin Otter) angitigisut tikillugit suliarineqarsinnaallutik.</p>	Mittarfeqarfiit

	Hangarip ilaa Air Greenlandimut attartortinneqarpoq. Aserfallatsaaliuisoqartarpoq.	
Kangerlussuaq	Kangerlussuarmi arlalinnik hangareqarpoq. Timmisartut annerusut qulimiguullilu tassaniissinnaapput. Kisiannili hangari, MIT-mut atugassiissutaasoq hangarinut allanut, Air Greenlandimit aamma Sakkutooqarfiup Timmisartortartuinit pigineqartunut ingerlanneqartunullu naleqqiulluni angissutsimigut killeqarpoq.	Air Greenland Mittarfeqarfiit Illersornissaqarfik
Nuuk	Air Greenland sisamanik hangareqarpoq, taakkunanngalu pingasut aserfallatsaaliuinnermut atorneqarput, aammalu sisamaat piffissami aggersumi tamatumunnga akuerineqarnissamut naatsorsuutigineqarpoq. Taakku DHC8-tut angitigisunik kiisalu qulimiguulinnik mikisunik angisuunillu eqqussiffiusinnaapput.	Air Greenland
Thule Airbase	Hangareqarfiit USAF-imit pigineqarput ingerlanneqarlutillu. Air Greenland sakkutooqarfimmi hangarimut qulimiguulimmik eqqussisinnaatitaavoq.	US Airforce

Tabeli 7: Kalaallit Nunaanni silaannakkut angallassinermi hangarinut takussutissiaq

Mittarfiit nutaat allineqarnissaannut/sanaartorneqarnissaannut Kalaallit Airportsip (KAIR) 2024-p naanera tikillugu pilersaaruteqarneranut atatillugu hangarit sanaartugassat ilaattut naliliiffigineqarnissaat tunngavissaqarsinnaavoq. Maannarpiaq Nuummi, Ilulissani Qaqortumiluunniit sanaartugassanut missingersuutini hangarit ilaatinneqarnissaat pilersaarutigineqanngillat:

Nuuk 2.200m	Hangarit pioreersut, Air Greenlandimit pigineqartut suli atorneqarsinnaassapput, aammalu suli timmisartunut ingerlaarfinnut, mittarfinnut mittarfiillu illutaasa saavinut atasuussapput.
Ilulissat 2.200m	Hangarit pioreersut mittarfissamit immikkoortinneqassapput, aammalu timmisartunit suluusalinnit atorneqarsinnaassanngillat, kisiannili mittarfiup eqqaani angallannerup ilusiligaanera <i>apeqqutaatillugu</i> qulimiguulinnit, timmisartut nunami ingerlaarfissaannik, hangarip/mittarfiup illutaata saavata aamma mittarfiup akornanni inissimasunik atuisariaqanngitsunit atorneqarsinnaaginnassapput. Tamatumunnga atatillugu mittarfik BL 3-8 naapertorlugu sananeqarpiassanersoq naliiisoqarnissaa pisariaqartussaavoq.
Qaqortoq 1.500m	Mittarfissami hangariliornissaq pilersaarutigineqanngilaq imaluunniit missingersuusiortoqarsimanani, kisiannili pilersaarutini hangarimik sanasinnaanermut inissaqartitsisoqarpoq. Tassunga missingersuusiortoqassaaq imaluunniit sananissamut pilersaarusiortoqassalluni, tamatumalu saniatigut qinigassatut qulimiguullit angallannerat Upernavimmit ilusilersorneqarsinnaavoq, tassani qulimiguulik qulimiguullit mittarfitoqaaniit aallaaveqarmat, sullissinalu mittarfimmiit ingerlanneqarluni, taamaalillunilu

ullormoortumik usinut akiliuteqarfigineqarani (ilaasut nassiussallu) aallariartortarpoq. Tamanna pissappat qulimiguulinnut mittarfik atorunnaarsinneqassaaq, aammalu BL 3-8 naapertorlugu mittarfittut akuersissut pigineqarunnaassalluni.

Tabeli 8: Mittarfiit nutaat hangarissaat pillugit maanna pilersaarutaasut

Aammattaq ilanngussaq 3, Kalaallit Nunaanni hangarinut takussutissiaasoq takuuk.

3.11 Qulimiguulinnut mittarfinnut maleruagassanik allannguineq

ICAO-p qulimiguulinnut mittarfiit pillugit Annex 14 vol. II nutaamik nutarterpaa, aammalu allannguutit 2020-mi novembarimi atuutsilerlugit – ilaatigut immikkoortoq 4.6, tassunga tunngasoq takuuk. Maleruagassat BL 3-8 naqitat pingajuat aqutugalugu atuutsinneqalerput (2020-mi maajimi). Allannguutit ilaat Kalaallit Nunaanni qulimiguulinnut mittarfinnut, teknikkimut tunngasunik akuersissummik nutaamik pisariaqartitsiviusunik allannguiniarlutik aallartinneriniit isumaqartussaapput. Allannguutit pingaernerit, nalunaarusiami matumani siunertaasunik aallaaveqartut matuma kinguliani naatsumik allaaserineqarput:

2020-imi maaji sioqqullugu maleruagassat	2020-imi maajip kingorna maleruagassat
FATO qulimiguullip mittarfimmik atuisussap annersaata 1 X D-mi nalinganik annertussuseqartussaavoq.	FATO qulimiguullip mittarfimmik atuisup annersaata ½ X D-mi nalinganik annertussuseqalersillugu allineqassaaq (taaguutaa Iluseq D-mut allangortinneqassaaq).
Isumannaallisaanermut killeqarfik qulimiguullip mittarfimmik atuisussap annersaata 2 X D-mi nalinganik annertussuseqartussaavoq.	FATO-miit isumannaallisaanermut killeqarfik qulimiguullip mittarfimmik atuisup annersaata angissusianit (H225: 4,9m) 3 m-inut imaluunniit naliusumi D-mi 0.25-inut (Iluseq D).

Tabeli 9: ICAO-imiit Annex 14 II-mut allannguutaasinnaasut (najoqqutarisaq: ICAO State-letter, 18. december 2018-imeersoq)

FATO-p annertusineqarnera ilutigalugu, isumannaallisaanermut killeqarfiup annikillinissaa, aammalu napasut nalunaaqutsiussat, qullit sullissinermilu atorlut pisariaqartut inissinneqarsinnaasut allat ungasissusissaasa, taamaalillunilu portussusissaasa allangortinneqarnissaat tunngavissaqalertussaavoq. TLOF aamma FATO nalinginnaasumik imminnut atasuusarput (BL 3-8 naapertorlugu), kisiannili siunissami naleqqukkunnaassasoq paasinarsinnaavoq – TLOF qajannaatsuusussaammat (Tuluttut: "solid"). BL 3-8 naqitat pingajuat (8.2.2) naapertorlugu FATO, TLOF-ip naleqqataa qajannaatsuusussaavoq. FATO aamma TLOF naleqqatigiinngippata, FATO qulimiguullip uteqqittariaqarnermini meqqinnissaanut miffigineqarsinnaanera naammattumik qajannaassuseqassaaq.

Nalunaarusiap suliarineqarnerani³ qulimiguulinnik sullissisut, Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqartut, aammalu danskit ingerlatsinissamut akuersissutaat (AOC – Air Operators Certificate-mik taagorneqartoq) atorlugu Kalaallit Nunaanni timmisartuussinissamut akuersissummik peqartut pingasuupput

- Air Greenland A/S (Nuummi qullersaqarfeqartoq)
- Blue West Helicopters Greenland ApS (Tasiilami qullersaqarfeqartoq)

³ Allattukkanut TS-ip allattuiffia kingulleq, 27. decembari 2021-mik ulloqartoq tunngavigineqarpoq

→ Greenlandcopter A/S (Tasiilami qullersaqarfeqartoq)

Sermeq Helicopters A/S Qaqortumi ingerlatseqatigiiffittut pilersinneqarsimavoq.

TS-imit danskit ingerlatsinissamut akuersissutaannik peqarnermi Kalaallit Nunaanni timmisartuussinernik ingerlatsisoqarsinnaavoq.

3.12 **Qulimiguulinnut mittarfiit nalunaarsorneqarneri**

Qulimiguulinnut mittarfiit immikkoortuni matuma kingulianiittuni nunap immikkoortukkaarlugit nalunaarsorneqarput, taakkunanilu mittarfiit maanna qanoq issusii aallunneqarput. Kapitalimi qulimiguulinnut mittarfiit ataasiakkaat takussusiornissaat siunertarineqarpoq. Mittarfinnit arlallit aserfallatsaaliorneqarnissamut, iluarsaanneqarnissamut imaluunniit atorneqarnerinik affaanissamut pisariaqartitsiviupput, taakkulu kapitali 4-imi immikkoortillugit saqqummiunneqarput.

Mittarfiit katillugit 46-t ingerlapput. Taakkunannga 29-t akuersissutit tunngavigalugit nalinginnaasumik killilersuiffiupput (annerpaamik 10t/D-mi nalinga 20/19 pax), aammalu anorip sukkassusissaa 25 knob-imut killiligaavoq, kiisalu mittarfinni 17-imi anorip sukkassusissaa killiligaanngilaq, kisiannili akuersissutit tunngavigalugit nalinginnaasumik killilersuiffiullutik.

Mittarfinni 43-ni FATO 20 meterit sinnerlugilluunniit annertussuseqarpoq aammalu mittarfinni pingasuni FATO 20 meterit *inorlugit* annertussuseqarpoq.

Mittarfiit qulit ilaasussanut utaqqisunut utaqqisarfinnik assigisaannilluunniit neqerooruteqarsinnaapput. Mittarfiit sinnerini ilaasussat Pilersuisup nunaqarfanni pisiniarfiini sumiiffinniluunniit allani utaqqinissamut innersuunneqartarput.

3.12.1 **Tunuarsimaarfiit**

Qulimiguullit atorlugit angallasserup ineriartorneranik saqqummiussinermi ilaasut qulimiguullit aallartarneri pillugit najoqqutassat pissarsiarineqarsinnaasut, nunap immikkoortuanit ataatsimiit allamut allangorarsinnaasut tunngavigineqarput. Taamaattumik matuma kinguliani ilaasunik angallasserup ineriartorneranik saqqummiussinermi uku tunuarsimaarfigineqarput:

- MIT-p IT-mut atortuni, piffissami misissuiffiusumi angallannerit naammassinerini paasissutissanik nalunaarsuinermit atukkani taarsersimavai (2017-imi novembarimi), tamannalu paasissutissanut sunniuteqarsinnaavoq
- Aallartartut ilaasullu amerlassusii tunngavigalugit akiligassiisarnernut sullissisup nammineerluni nalunaarutigisai tunngavigineqarput, taamaattumillu sullissisup paasissutissaataasa aamma MIT-p nalunaarsugaasa akornanni kukkusoqarsimasinnaavoq
- 2017-imiit nunap immikkoortuisa ilaanni sullissisut taarsersimapput, taamaalillunilu suleriaatsit taarserneqarsimallutik

3.12.2 **Qulimiguulinnut mittarfiit qalliutaat**

Qulimiguulinnut mittarfiit qalliutaat assigiinngissinnaapput, taakkulu mittarfiit ataasiakkaat nalaanni allassimassapput. Nalunaarsukkat mittarfiit qalliutaannut qallernut innersuussutaapput, taamaattumillu amerlanertigut qalliutit allanik allequtaqarnissaat ilimagineqarsinnaalluni/ilimagineqarluni. Sumiiffinni arlalinni atortunik toqqaanermi mittarfinni atorfissaqartitat aamma qalliutip allequtaasa pitsaassusissaat tunngavigineqartarput, soorlu ujaraqqat aseqqorluttut "imminnut paarnaarnissamut" nukittussuseqarnerisut, taamaattumillu allequttani sivingasuni atorneqarsinnaanersut, taamaalillunilu atortut sisoorsinnaanerinut killiliinersut. Qalliutit tassaapput:

- Ivikkat

- Ujaraaqqat
- Asfalti/betongi
- Ujaraaqqat aseqqorluttut/Qimuttuitsut aqquataannut ujaraaqqat aseqqorluttut (angissutsit: 32/50 mm imaluunniit 32/64 mm)

Matumani "qimuttuitsut aqquataannut ujaraaqqat aseqqorluttut" imaluunniit "qimuttuitsut aqquataannut ujaqqat aseqqorluttut" granitiusinnaasut, aalajangikkamik angissusillit (32/50 mm imaluunniit 32/64 mm) innersuussutigineqarput. Ujaqqat aseqqorluttut tassaasarpur ujaqqat/qaarsut aserortikkat/qaartiterlugit piiakkat, eqqortunik qupisat aammalu inngigissunik sinillit. Taamatut taaneqaraluarlutik Kalaallit Nunaanni suliarineqarsinnaapput.

3.12.3 Timmisartut unittarfiinik pisariaqartitsineq

Sumiiffiit Mittarfeqarfinnit maannarpiaq unittarfissamik uninngasarfissanillu taakkununga atasunik alliliiffigineqartussatut pisariaqartitsiffiulersinnaasutut naliliiffigineqartut tassaapput:

- Nanortalik
- Qaqortoq
- Uummannaq

3.12.4 Ikummatissat

Qulimiguulinnut mittarfinni toqqakkani MIT-miit ikummatissamik Jet A1-imik pisisoqarsinnaavoq. Taakku attuumassuteqarfii malillugit nalunaarsukkani allattorneqarput. Tamatuma saniatigut distriktini sammineqartuni mittarfinniit ikummatissanik pisisoqarsinnaavoq.

Qulimiguulinnut mittarfiit, ikummatissanik tuniagiartut	Mittarfiit, ikummatissanik tuniagiartut	
→ Uummannaq	→ Nerlerit Inaat	→ Kangerlussuaq
→ Qaqortoq	→ Kulusuk	→ Aasiaat
→ Nanortalik	→ Narsarsuaq	→ Ilulissat
→ Tasiilaq	→ Paamiut	→ Qaarsut
	→ Nuuk	→ Upernavik
	→ Maniitsoq	→ Qaanaaq
	→ Sisimiut	→ Thule AB (MIT-iunngitsoq)

Tabeli 10: Mittarfinnut ikummatissanik Jet A1-inik tuniagiartunut takussutissiaq

Qulimiguullit atorlugit sullissisunit aserfallatsaaliorneqarlutik ikummatissaasiviiit namminersortunit pigineqartuttakussutissiorneri immikkoortoq 4.8-mi allaaserineqarput. Taassuma saniatigut ilanngussaqaq 3 takuuk.

4 **Mittarfinni BL 3-8 naapertorlugu sananeqarsimasuni pioreersuni aningaasaliinissamut pisariaqartitat**

Kapitalimi matumani iluarsaassinernut, aserfallatsaaliuinerit aningaasaliinernullu aningaasartuutissatut pisariaqartinneqartut allaaserineqarput. Naliliinerit "FATO-t il.il"-imut aamma "Illut il.il."-imut agguarneqarput, tassalu inatsit atuuttoq (BL 3-8) naammassiniarlugu aningaasaliinernut pisariaqartinneqartunut aamma allanik peqquteqartumik aningaasaliinernut pisariaqartinneqartunut, taakkulu nalinginnaasumik nungullarnernut aamma sulisunut/ilaasunut atugassarititaasut pitsanngortinneqarnissaannut tunngasuupput. Aningaasalersuinissamik pisariaqartitat immikkoortoq tullermit ersarinnerusumik allaaserineqarput.

Kipparissoq "D=20 m-inut piorsaaneq" qulimiguulinnut mittarfiup pioreersup qulimiguulinnit 20m-it tikillugit D-mik nalilinnit miffigineqarsinnaasunngorlugu allineqarsinnaaneranut aningaasaliissutissanut pisariaqartinneqartunut innersuussutaavoq.

Mittarfiit aningaasaliinissamut pisariaqartitsiviusut kapitalimi matumani kisimik pineqarput.

Eqikkarlugu ukiunut arlalinnut 11 mio. DKK-t aningaasaliiffigineqartussat nassaarineqarput. Taakkunannga 2,1 mio. koruunit missaanniittut MIT-p nammineerluni ingerlatsinissaata iluanut immikkoortinneqareerput.

Aningaasaliissutissani B-overlagi una, aningaasaliinissamut ukiukkaarlugit agguaaffiusoq tunngavigineqarpoq:

Sumiiffik	Aningaasaliiffissat suussusii	2022	2023	2024	D=20 m-inut piorsaaneq*
Alluitsup Paa	D=20 m-inut piorsaaneq				25.000 kr.
	Mittarfik	100.000 kr.			
	Illu		440.000 kr.		
Qaqortoq	Illu	150.000 kr.			
Narsaq	D=20 m-inut piorsaaneq				250.000 kr.
	Illu		520.000 kr.		
Nanortalik	D=20 m-inut piorsaaneq				250.000 kr.
Tasiilaq	Mittarfik	150.000 kr.			
	Illu	1.400.000 kr.			
Ittoqqortoormiit	Illu	125.000 kr.			
Kangaatsiaq	Illu	150.000 kr.			
Ilimanaq	Mittarfik		750.000 kr.		
Qasigiannugit	FATO-p inissisimaffimmut nutaamut nuunneqarnera		750.000 kr.		
	Illu		2.450.000 kr.		
Qeqertarsuaq	Illu			1.100.000 kr.	
Uummannaq	Mittarfik	350.000 kr.			

	Illu	850.000 kr.			
Aappilattoq Avannaa	Illu	125.000 kr.			
Tasiusaq Avannaa	Mittarfik	500.000 kr.			
Savissivik	Mittarfik	50.000 kr.			
Ataatsimut		3.950.000 kr.	4.910.000 kr.	1.100.000 kr.	525.000 kr.
Katillugit					10.485.000 kr.

Tabeli 11: Sumiiffiit, suussutsit ukiullu malillugit aningaasaliissutit eqikkarneri. *Piorsaaneq, atortunik qulimiguullit annerit missinnaalernerinik kinguneqartunik salliutitsinissaq kissaatigineqarnerisooq naliliiffigineqartariaqarpoq. Kipparissumi "D=20 m-inut piorsaaneq"-mi Itillimi Sarfannguanilu suliarineqartunut aamma Airbus 225- super Puma naapertorlugu ilusilerneqartunut aningaasaliissutit eqikkarneqarput.

Timmisartut isumannaassusii inuiaqatigiinnullu iluaqutaassuseq tunngavigalugit qulimiguulinnut mittarfinnut aningaasaliinissamut tunngatillugu imatut tulleriarisooqarnissaa inassutigineqarpoq.

1. FATO-mik iluarsaassineq. FATO-ni tamani iluarsaassinnermut aamma siunissamilu aserfallatsaaliuinissamut B-overslagi tamarmiusoq 3.175.000 koruuniuvoq.
2. Qulimiguulinnut mittarfinnut atatillugu utaqqsarfinnik illunillu piorsaanerit nutarterinerillu. Utaqqisarfiiit ataatsimut isigalugit pitsaanngillat imaluunniit utaqqsarfeqanngilaq, angalasunut pissutsit pitsannguiffiniarlugit immikkut ittumik aningaasaliisoqarnissaa inassutigineqarpoq. Illunik iluarsaassinissamut B-overslagi tamarmiusoq: 7.310.000 koruunit.
3. Qulimiguulinnik 21 meterit ilanngullugit D-mik nalilinnik isumaginninneq. Sumiiffinni amerlasuuni FATO-t piorsarneqarnissaat pisariaqarpoq. Qulimiguullit annerit atorpeqarsinnaanissaat periarfissinneqarpat tamanna timmisartuussinnermut pitsannguutaasinnaanersooq naliliiffigineqassaaq. Naatsorsuutini taakkunani B-overslagi tamarmiusoq 1.500.000 koruuniuvoq.

4.1 Kommune Kujalleq

Matuma kinguliani qulimiguulinnut mittarfinni, aaqqissuussaannermikkut Narsarsuup mittarfiata ataani inissisimasuni aningaasaliinissamut pisariaqartitat allassimapput:

Illoqarfik/Nunaqarfik	FATO-t il.il.	Illut il.il.	D=20 m-inut piorsaaneq
Alluitsup Paa	Pilersaarutit malillugit 2022-p aasaani iluarsaanneqassaaq. 100.000 DKK	Qalipaaneq, igalaanik aamma qalissianik misissuineq 440.000 DKK	Nutaamik qalipaaneq 25.000 DKK
Qaqortoq		Illut silataanni iikkanik, igalaanik, matunik aamma kiassaammik uuliatortumik/tankimik taarsersuineq 150.000 DKK	
Narsaq		Igalaanik, matunik, matorsuarmik, qalissianik naternillu taarsersuineq	Qullernik il.il. nussuineq 250.000 DKK

	520.000 DKK	
Nanortalik		Qullernik il.il. nussuineq 250.000 DKK

Tabeli 12: Kommune Kujallermi aningaasaliinissamut pisariaqartitat

4.2 Kommuneqarfik Sermersooq Tunu

Illoqarfik/Nunaqarfik	FATO-t il.il.	Illut il.il.	D=20 m-inut piorsaaneq
Tasiilaq	Sinaani qullernik ikkussuisoqarsinnaanera 150.000 DKK	Igalaanik, matorsuarnik naternillu taarsersuineq. 1.400.000 DKK	
Ittoqqortoormiit		Illup iluani silamilu qalipaaneerit. Illup qisuttaanik misissuineq. 115.000 DKK	

Tabeli 13: Tunumi aningaasaliinissamut pisariaqartitat takussutissiorneri (najoqqutarisaq: Mittarfeqarfiit)

Tiilerilaami mittarfiup isumannaallisaanermut killeqarfiata ilaa imaanut sisujartorpoq. Ilulissat peqqutaallutik mallit peqqutigalugit sisooqqissappat mittarfik nuuttariaqassaaq, tamatumalu **1 mio. DKK-nik** naleqarnissaa missiliorneqarpoq. Maannarpiaq isumannaallisaanermut killeqarfiup ilaata sisujartornera BL-imut malittarisassanut allannguutissat eqqarsaatigalugit unammillertitsissanersoq ilisimaneqanngilaq. Isumannaallisaanermut killeqarfik tunngaviusumik aalaakkaasusariaqanngilaq.

4.3 Kommune Qeqertalik (Aasiaat eqqaalu)

Matuma kinguliani qulimiguulinnut mittarfinni, aaqqissuussaaneermikkut Aasiaat mittarfiata ataani inissisimasuni aningaasaliinissamut pisariaqartitat allassimapput:

Illoqarfik/Nunaqarfik	FATO-t il.il.	Illut il.il.	D=20 m-inut piorsaaneq
Kangaatsiaq		Qalipaaneerit aserfallatsaaliuineq. Igalaanik qalissianillu misissuineq. 150.000 DKK	

Tabeli 14: Kommune Qeqertalimmi qulimiguulinnut mittarfinni, Aasiaat mittarfiata ataani inissisimasuni aningaasaliinissamut pisariaqartitat

4.4 Avannaata Kommunia (eqqaalu aamma Qeqertarsuup Tunua)

4.4.1 Qeqertarsuup Tunua

Matuma kinguliani qulimiguulinnut mittarfinni, aaqqissuussaaneermikkut Ilulissat mittarfiata ataani inissisimasuni aningaasaliinissamut pisariaqartitat allassimapput. Immikkoortoq aamma Qasigiannugit Qeqertarsuarlu, Kommune Qeqertaliup ataani inissisimasut, kisiannili aaqqissuussaaneermikkut Ilulissat mittarfiata ataani inissisimasut naliliiffigineqarnerinik imaqarpoq:

Illoqarfik/Nunaqarfik	FATO-t il.il.	Illut il.il.	D=20 m-inut piorsaaneq

Ilimanaq	Qallit nutaaq. FATO-p ujaraaqqanik manissarneqarnera 750.000 DKK	
Qasigiannugit	FATO nutaaq – sumiiffimmi nutaami. 750.000 DKK	Illup annertunerusunik nikinnillip taarserneqarnera. Aqitsumik allequtalimmut inissinneqarsimanissaa ilimagineqarpoq. 2.450.000 DKK
Qeqertarsuaq		Igalaanik, matunik, matorsuarnik, naternik qalissianillu taarsersuineq. 1.100.000 DKK

Tabeli 15: Qeqertarsuup Tunuani qulimiguulinnut mittarfinnut aningaasaliinissamut pisariaqartitat

4.4.2 Uummannaq eqqaalu

Matuma kinguliani qulimiguulinnut mittarfinni, aaqqissuussaannerikkut Qaarsut mittarfiata ataani inissisimasuni aningaasaliinissamut pisariaqartitat allassimapput:

Illoqarfik/Nunaqarfik	FATO-t il.il.	Illut il.il.	D=20 m-inut piorsaaneq
Uummannaq	Isumannaallisaanermut killeqarfimmik pilersitsiniarluni 10 m-it missaannik kimmut nuunneqassaaq 350.000 DKK	Igalaanik, matunik, matorsuarnik naternillu taarsersuineq. Qalissiaq nutaaq aamma attanut tanki nutaaq. 850.000 DKKK	

Tabeli 16: Uummannaq eqqaanilu aningaasaliinissamut pisariaqartitat

Illorsuarni aamma Nuugaatsiami qulimiguulinnut mittarfinnik akuerisanik sueruppoq. Nunaqarfinnut timmisartuussinernik pilersitsisoqaqqissappat, BL 3-8 + naqitaq naapertorlugu qulimiguulinnut mittarfinnik pilersitsinissamut aningaasartuuteqarnissaq naatsorsuutigineqartariaqarpoq.

4.4.3 Upernavik eqqaalu

Matuma kinguliani qulimiguulinnut mittarfinni, aaqqissuussaannerikkut Upernaviup mittarfiata ataani inissisimasuni aningaasaliinissamut pisariaqartitat allassimapput:

Illoqarfik/Nunaqarfik	FATO-t il.il.	Illut il.il.	D=20 m-inut piorsaaneq
Aappilattoq Avannaq		Qalipaannikkut aserfallatsaaliuineq,kiassaatiq petroliutortup taarsernera aamma igalaanik misissuineq 125.000 DKK	

Tasiusaq	Sinaata qullilersornisaanut sarfaq marlunnik ingerlaarfilik illoqarfimmullu attavilik 500.000 DKK
-----------------	---

Tabeli 17: Upernavimmi eqqaanilu aningaasaliinissamut pisariaqartitat

4.4.4 Qaanaap mittarfia

Matuma kinguliani qulimiguulinnut mittarfinni, aaqqissuussaaneermikkut Qaanaap mittarfiata ataani inissisimasuni aningaasaliinissamut pisariaqartitat allassimapput

Illoqarfik/Nunaqarfik	FATO-t il.il.	Illut il.il.	D=20 m-inut piorsaaneq
Savissivik	Mittarfiup sinaani qullernut kabelit assaallugit matorunneqassapput. 50.000 DKK		

Tabeli 18: Qaanaami eqqaanilu aningaasaliinissamut pisariaqartitat

4.5 Aningaasaliinissamut periarfissat allat

Matuma kinguliani aningaasaliiffiusinnaasut allaaserineqarput. Allaaserisani aningaasaliissutissatut missiliukkat takussutissiorneqarput. Aningaasaliissutissat suunissaannut aammalu aningaasaliissutissat ilaasa qanoq iliorluni pinissaannut aalajangiinissamut ilaatigut sulaqatigiissitap, nalunaarusiami matumani pilersinneqartussatut inassutigineqartup suliaasa inernissaat utaqqineqassapput.

4.5.1 Qulimiguullit atortui atorlugit timmisartuussisinnaaneq (IFR)

Immikkoortumi 3.9-mi qulimiguullit atortui atorlugit timmisartuussisarneq ilanngunneqarpoq. Qulimiguullit atortui atorlugit timmisartuussisarnermik atuutsitsilerneq qulimiguullit mittarfiinut, silaannartamut, silaannakkut angalasseqatigiiffimmuut aammalu inuttanut sulisunullu akuusussanut piumasaaqateqarfiussaaq. Taamaattumik naliligassat, aningaasalersorneqarsinnaasullu arlaqarput.

IFR atorlugu suleriaasissanik pisariaqartitsisoqartoq naliliisoqarpat, taakkunani qaammataasatigut sumiissusersiornermut atortut aallaavigineqassapput, aammalu attuumassutilinnut aningaasaliisoqassaaq, taakkunungalu ATS-imik (Air Traffic Service) pilersitsinissaaq aamma sila pillugu alapernaarsuinerneq silassamillu suliaqartarnissaaq (TAF – Terminal Aerodrome Forecast) ilaatinneqarput. Siunissami sulinissamut Kalaallit Nunaanni qulimiguulinnut mittarfiit PinS-inik atortulersorneqarnissaannut atatillugu TS ATS-inik piumasaaqassanersoq paasinianeqartariaqarpoq. Taamaassimappat RVT-mut (Remote & Virtuel Towers) nuunnermi immikkoortut qitiusut najukkani mittarfiit/qulimiguulinnut mittarfiit pissarsiffigineqartarnerinut taarsiullugu ATS-imik neqerooruteqarsinnaanersut misissorneqartariaqarpoq.

IFR atorlugu timmisartuussinerneq timmisartuussineq qanoq ingerlanneqaraluarpuunniit timmiffiit portussusissaannut minnerpaaffiliisoqartarpoq. Pingaartumik Kalaallit Nunaanni ukiup annersaani silap kissassusiata qerilerfik inortarmagu qanillattortarluguluunniit, qulimiguullit putsup iluaninnerminni sermernissamut ulorianartorsiorsinnaapput. Qulimiguullit ikittuunnaat akisoorujussuillu kisimik pissutsit taamaatsillugit timmisartuussisinnaapput. Taamaattumik IFR atorlugu timmisartortarnermi piffissamik eqquisinnaaneq pitsannguiffigineqarsinnaanersooq nalornarpoq.

Qulimiguulinnut mittarfimmut ataatsimut, taamaallaat mittarfinni ataasiakkaani PinS-imut suleriaasissanik pilersitsinissamut aningaasartuutissat 200-500.000 DKK-nik amerlassuseqassasut paasineqarpoq. Taakkununga atortunut aammalu mittarfinni sulisunik sungiusaanernut, imaluunniit misileraalluni timmisartuussinernut, kiisalu Angallannermut Aqutsisoqarfiup akuersissuteqarneranut aningaasaliissutaasinnaasut ilaatinneqanngillat. Tassalu PinS-iinnarmut aningaasaliissutissatut pisariaqartitat tamarmiusut 46 mio. koruunit tikillugit amerlassuseqartussatut missiliorneqarput.

PinS-inik aamma IFR-inik pilersitsisoqarnissaanik suliniuteqarnek ingerlaqqissappat, IFR atorlugu timmisartuussisarnissap neqeroortigineqarsinnaalernissaanut aningaasartuutissatut pisariaqartitat inaarutaasumik inernilliiffigineqannginnerini mittarfik aalajangersimasooq aallaavigalugu aningaasartuutissat tamarmiusut teknikkimut tunngasortaannik naliliisitsisoqarnissaa inassutigineqarpoq. Suliap ingerlaqqinnissaa aalajangiunneqassappat, tamanna suleqatigiissitami, sammisamik paasiniaanissamik siunertaqartussami, siornatigut siunnersuutigineqarsimasumi isumagineqarsinnaavoq.

4.5.2 **Mittarfiit sinaasa qullii**

Taartumi timmisartuussisarnernik misissuineri mittarfii sinaasa qullii tikinneqarput. Mittarfiit sinaannik qullilersuinermit atatillugu qulimiguulinnut mittarfimmut ataatsimut aningaasaliissutissat 125.000 – 175.000 DKK-nik amerlassuseqassasut maluginiarneqarpoq. Taartumi timmisartuussisoqartalissappat, mittarfiit sinaasa qullii kisiisa aallaavigalugit aalajangiineq tunngavigalugu naliliisoqarsinnaanngilaq. Taamaattumik akit missiliorneqartut taamaallaat takussutissioinnissaq siunertaralugu ilanngunneqarput.. Mittarfiit sinaannik qullilersuinissaq kisimi taartumi timmisartuussisinnaalernermik kinguneqarsinnaanngilaq, allaaserineqartutut mittarfimmut taartumi timmisartuussinerit naammassineqarsinnaalernissaanut, mittarfiit sinaasa qullii pissutsit atuutsinneqalersussat arlaliusut ilagiinnarmassuk.

4.5.3 **BL 3-8 naapertorlugu mittarfinnik piorsaaneq/sanaartorneq**

Immikkoortoq 3.7-imi Kalaallit Nunaanni nunaqarfiit aamma qulimiguulinnut mittarfiit BL 3-8 naapertorlugu mittarfinnut imaluunniit BL 3-31 naapertorlugu mittarfinnut nammineerluni qinikkanut ilaanersut pillugu misissuineri killiffiit allaaserineqarput. Kingulliullugu taasami sumiiffiit 15-it pineqarput (Illorsuarni, Nuugaatsiaami, Atammimmi, Igalikumi, Kangerlummi, Kangaamiuni, Kapisilinni, Napasumi, Nutaarmiuni, Naajaani, Oqaatsuni, Qassiarsummi, Qeqertarsuatsiaani, Qeqertami aamma Saarlumi). Sumiiffiit ilaanni, soorlu Kangaamiuni sikuunerani, pilersuinerit ilaasullu imaatigut angallanneqarsinnaanngiffiini timmisartuussinissaq pisariaqartinneqarsinnaavoq. Maanna maleruagassaasut malillugit attartorluni timmisartuussisarnernit killeqartuinnarmik ingerlateqqinneqarsinnaapput.

Immikkoortumi 3.5-imi oqaatigineqartutut aammalu matuma kinguliani (4.6.2) allaaserineqartutut BL 3-31-mi maleruagassanut allannguutaasinnaasut suliarineqarput. Maanna maleruagassat tunngaviummik ikaarsaarnernut aaqqiissutissatut, 1987-imili atuutsiinnarneqarsimasutut eqqarsaatigineqarput. Allaaserineqartutut TS ineriartornermut alapernaarsuivoq, kisiannili maleruagassat sukannerulerinneqarnissaat, aammalu qaammammut sisamat tikillugit mittarfimmut ataatsimut timmisartuussisarnernup ikinnerusunut aalajangiunneqarnissaa, siunissamilu taamaallaat *sulinermut atatillugu* atorneqartalernissaat naatsorsuutigineqarpoq. Taamaalliluni nunaqarfinnut takornariarfinnullu niuernerimik tunngaveqarluni ilaasunik nassartoqarsinnaajunnaassaaq, taamaallaalli soorlu tele-sites-ini il.il. sulisunik nassartoqartalissalluni. Tamatuma kingunerisaanik sumiiffinni, angallassinermik pisariaqartitsiffiusartuni – soorlu sermersuup eqqaani nunaqarfinnilu sikusartuni – qulimiguulinnut mittarfinnik akuerisaasunik pilersitsisoqarnissaa pisariaqartinneqalissaaq.

Mittarfinnik *sanaartornissamut* aningaasartuutissat aningaasartuutissat assigiinngittussaapput, kisiannili agguaqatigiissitsinermi qulimiguulimmut mittarfimmut ataatsimut 1,5 mio. koruunit missaasa atorneqarnissaat naatsorsuutigineqarsinnaavoq. Maluginiarneqassaaq, mittarfinnik sanaartornermut akuersissutit TS-imi suliarineqarnerisa qaammatit arfinillit missaannik sivilissuseqarnissaat naatsorsuutigineqarsinnaammat.

4.5.4 Sila pillugu nalunaarutit

Kalaallit Nunaanni qulimiguulinnut mittarfinni silasiornernik nammineerluni nalunaarutigineqartunik aammalu atuuttussanik akuerisanillu (METAR - METeorological Aerodrome Report) suliaqartoqarneq ajorpoq. Kisiannili qulimiguulinnut inuttat apeqquteqarnerini immersugassaq ilaliunneqartoq atorlugu nunaqarfinni inuunnaat naliliinerinik nalinginnaanngorsakkanik suliaqartoqartarpoq, takuuk ilanngussaq 1.

DMI route forecast-imi (timmisartuussivissami silassaq), qulimiguullit atorlugit timmisartuussinernut ataasiakkaanut tamanut atorneqartussamik, e-mail-ikkut inuttanut nassiunneqartartussanik suliaqartarpoq. Tamatuma saniatigut DMI lux-tabelinik, unnuakkut VFR atorlugu sullissinermi atorneqartussamik suliaqarpoq (lux tassaavoq silap qaamaneranut nalunaarsuut).

MIT mittarfimmi sullissinissap aallartinnissaa nalunaaquttap akunnerani ataatsimik-marlunnik sioqqullugu mittarfimmi silasiornernik (METAR) suliaqartarpoq, taakkulu piffissami sullissiviusumi ingerlaannartarput. Taakku tunngavigalugit DMI TAF-inik (Terminal Aerodrome Forecast), mittarfinnut ataasiakkaanut tamanut atuuttunik silasiortarpoq. Taakku OPMET-imi (Operational Meteorological) Kalaallit Nunaata (naviair.gl) ataani takuneqarsinnaapput.

Silasiorninnut nammineerluni misissorneqartartunut, ilaannaasumik automatiskiusunut aammalu tamakkiisumik automatiskiusunut, qulimiguulinnut mittarfinnut atasussanut aningaasaliinerni piffissamik eqquisinnaaneq timmisartuussinernilu isumannaassuseq pitsaanerulertussaanerit ilimanaateqarpoq, kiisalu timmisartut isumannaassusiinut pitsaanerulersitsisinnaapput, kiisalu timmisartuussinerit pilersaarusiornissaannut tunngavissat pitsaanerulertussaallutik.

Silasiornik tamakkiisumik automatiskiusoq, Angallannermut Aqutsisoqarfimmit akuerineqartoq pilersinneqassaguni 600.000 – 750.000 koruuninik akeqartussaavoq, assersuutigalugulu ukiut qulit ingerlanerini nalikilliarortussaallu. Sila pillugu nalunaarutit mittarfimmit/qulimiguulinnut mittarfimmit suliarineqartussaammata, aningaasaliissutissat Mittarfeqarfinnit/Namminersorlutik Oqartussanit akilerneqarnissaat naatsorsuutigineqartariaqarpoq. Silasiornit taamaattut Asiaq-p aamma DMI-p attaveqaataannut attavilerneqarsinnaapput, taamaallunilu ataatsimut isigalugu silasiornit pitsaanerulersinneqarsinnaallutik. Aningaasaliissutissat pillugit aalajangiisoqanngilaq. Piffissamik eqquisinnaanerup timmisartullu isumannaassusiisa qaffannissaat naatsorsuutigineqartariaqarpoq. Erseqqissaatigineqassaaq, ullumikkut timmisartut isumannaassusissaanni TS-ip piumasaqaatai naammassineqartarmata.

Aamma webcams-inik, timmisartuni inuttanut, silasiortunut atuisunullu allanut qulimiguulinnut mittarfinni, timmisartuussiffigineqartussatut pilersaaruteqarfiusuni silap qanoq inneranik takunnissinnaanissamut periarfissanik pitsannguisussanik ikkussuinissaq periarfissaavoq. Mittarfeqarfinnit atortut pisiarineqarnerini ikkussorneqarnerinilu mittarfimmut ataatsimut 35.000 – 40.000 koruuninik akeqartarnerat misilittagaqarfigneqarluarpoq, ukiunilu qulini nalikilliarorsinnaassalluni. Ilaatigut Nuummi ikkussuisoqarsimavoq.

Ataatsimut isigalugu sila pillugu paasisstutissat qulimiguulimmi inuttat timmisartuussinerup naammassineqarsinnaaneranut aalajangiinissamut tunngavissittussaavaat. Taamatuttaaq DMI-p routecast-iata eqqornerulernissaa naatsorsuutigineqartariaqarpoq.

4.6 Aningaasaliinerit compliancemik tunngaveqartut – aningaasaliissutissat maleruagassat nutaat peqquataallutik pisariaqalersut

Matuma siuliani immikkoortumi maanna maleruagassat malillugit aningaasaliissutissatut pisariaqartinneqartut nassuiaatigineqarput. Taakku ukiuni tulluittuni inatsisitigut tunngavissanut, qulimiguulinnut mittarfinnut piumasaqaatit ilaneqarsinnaasunut naleqquttunngorlugit allannguiffigineqarnissaat, taamaalillunilu aningaasaliinissamut pisariaqartitsinermik nassataqarnissaat ilimanaateqarsinnaavoq:

Allakkiaq uppernarsaasiisoq	Atuilernissaq
BL 3-8-p nutarterneqarnera.	2020-imi maaji
BL 3-7-ip aamma BL 3-31-p nutarterneqarnera.	2024

Tabeli 19: Inatsisitigut tunngavissanik nutarterinissami naatsorsuutigisanut takussutissiaq (najoqqutarisat: Angallannermut Aqutsisoqarfik aamma ICAO)

4.6.1 ICAO Annex 14 volume II nutaaq

Annex 14 vol. II-p atuutilerneratigut inatsit nutaaq nunatsinni atuutsinneqalerpoq, aammalu BL 3-8 naqitat pingajuat atorlugu nutarterneqarpoq, taannalu 2021-mi maajimi atuutilerpoq.

Qulimiguulinnut mittarfinnut malittarisassanut allannguutit, ICAO-p Annex 14 vol. II-mi nutaami innersuussutigisai (imm. 3.11-mi allaaserineqartut) pingajussaanik saqqummiussami atuutsinneqalerput. Allannguineri annerusuni imaluunniit nutaanik sanaartornerni qulimiguulinnut mittarfinni aalajangersimasuni FATO-p annertusineqarnissaanut aningaasartuuteqartoqarnissaa naatsorsuutigineqartariaqarpoq. Tamatuma kingunerisaanik napasut immaqalu qullit, aammalu sumiiffiit ilaanni allequttat manissarneqassapput, immaqalu ujaraaqqanik/ujaraaqqanik teqeqqulinnik immerneqassallutik. TLOF qajannaatsusussaavoq (Tuluttut: "solid") – nalinginnaasumik TLOF aamma FATO imminnut atasupput, kisiannili FATO 1 X nalinga D-miit 1½ x nalinga D-mut annertusineqassappat, TLOF-ip aamma FATO angeqatigiinnissaat naapertuutissanngilaq, FATO tamakkiisumik nammassinnaasariaqanngimmat. TLOF/FATO imminnut ataannartinneqassappata, mittarfiit ilaanni TLOF/FATO-p 1 x D-miit 1½ x D-mut allineqarneranut atatillugu allequtaasut ilaat nammassinnaasunngortinneqarnissaat pisariaqartussaavoq.

4.6.2 Inuinnaat silaannakkut angallanneqarnerinut aalajangersakkat nutaat (BL 3-7, BL 3-8 aamma BL 3-31)

Angallannermut Aqutsisoqarfik 2019-mili januaarimi BL-it, qulimiguulinnut mittarfinnut attuumassutillit atuuttut nutarterlugit aallartippai:

- **BL 3-7** Mittarfiit namminersortunit pigineqartut nalunaarutigineqarnissaannut, nalunaarsornissaannut atorunnaartutullu nalunaarutigineqarnissaannut aalajangersakkat
- **BL 3-8** Qulimiguulinnut mittarfinnik sanaartornermut ingerlatsinermullu aalajangersakkat
- **BL 3-31** Qulimiguulinnut miffissanik nammineerluni toqqaasarneq

Maanna BL 3-8 naqitat pingajuanni saqqummersimalersumi Annex 14 vol. II annertuumik malinneqarpoq. Siornatigut oqaatigineqareersutut qulimiguulinnut mittarfiit nutaamik akuersissuteqartoqarnissaa piumasaqaataalerluni allanngortinneqassappata, tamanna aningaasaliissutissat annertusinerinik pisariaqartitsiffiusussaavoq. Nutaanik sanaartornermi BL 3-8 kingulleq atorneqassaaq.

BL 3-31-p atorunnaarsinneqassasoq sukaterneqassasorluunniit naatsorsuutigisariaqarpoq, taamaalillunilu mittarfinnut nammineerluni toqqakkanut niuernerimik tunngaveqarluni timmisartuussinerit pisinnaajunnaarnissaat piviusorsiorpoq. Tamatuma kingunerisaanik Kalaallit

Nunaanni nunaqarfinni, ullumikkut pisariaqalertillugu mittarfinnut nammineerluni toqqakkanut qulimiguullit atorlugit timmisartuussiffiusartuni qulimiguulinnut mittarfiliornissaq pisariaqalertussaavoq, taamatullu takornarianit ussaffiusuni, nalunaarasuartaateqarfinni il.il. mittarfiliortoqartariaqassalluni.

Kalaallit Nunaanni qulimiguullit atorlugit silaannakkut angallassinermut immikkut ittumik akuersissutit, nalunaarusiami matumani allaaserineqartut ilaat ataaseq allannguutissanit taaneqartunit eqqorneqassasut naatsorsuutigineqartariaqarpoq, tamatumani immikkut ittumik akuersissutit maleruagassat nutaat ataanni ingerlateqqinneqassanngippata:

- Qulimiguulinnut mittarfiit qulimiguullip annerup, mittarfimmut timmisartuussisartup 2 X nalinga D-mik annertussusilimmik isumannaallisaaanermut killeqarfeqarnissaannut piumasaqaatit naammassinniffiusariaqannginnerinut Mittarfeqarfinnut immikkut ittumik akuersissut (20. marts 2013)

4.7 Hangarit il.il.

Sumiiffiit toqqartukkat kisimik hangareqarput – tak. imm. 3.10-mi hangarit pillugit takussutissiaq. Hangarit tamakkerlutik Mittarfeqarfinnit/Naalakkersuisunit pigineqanngillat, taamaattumillu qulimiguulinnik sullissisunut nutaanut isumaqatigiissuteqartoqassappat aamma/imaluunniit qulimiguulinnik nutaanik atuisoqalissappat hangarinik sullissisunit namminersortuniit pisinissaq aamma/imaluunniit hangarinik nutaanik sananissaq pisariaqalersinnaavoq.

Siunissami angalasussat qulimiguullit nutaat, annerit aamma/imaluunniit nutaaliaanerisut atorlugit sullissisoqarsinnaassappat, atortut mittarfinnut attuumassutillit naliliiffigineqarnissaat pisariaqarpoq. EC 155-imut piareersaalluni suliaq inissinneqangajalerpoq. EC 155 qulimiguullit nutaaliaasut amerlanersaat assigalugit unnuakkut silaannarmiissinnaanngilaq, kisiannili hangarimik uninngatitsiffissamik aserfallatsaaliuiffissamillu pisariaqartitsilluni.

Hangarip nutaap pisarinerani imaluunniit hangarimik nutaamik pisinermi akiusut imaaliillaannarlugit aalajangerneqarsinnaanngillat missiliorneqarsinnaanatilluunniit. Taamaattumik ilusiliussanik allannguinnissami hangarinut aningaasaliinissap pisariaqalersinnaanera taamaallaat maluginiassallugu pisariaqarpoq.

Hangari oqquisitsinerup saniatigut allanut atorneqarsinnaassappat, tamatumunnga akuersissuteqartoqartussaavoq. Tamatumunnga aningaasartuutit tunngaviusumik sullissisup akilertussaavai. Hangari aserfallatsaaliuinerisut atorneqartussa EASA Part 145⁴. naapertorlugu TS-imit akuerineqartussaavoq. Akuersissut hangarimik piginnittumut tunngasuussanngilaq, akuersissulli *atuisumut* tunngasuussaaq. Kisianni hangarip sananeqarneranut atatillugu suliassat sularineqartussat eqqarsaatigineqassappat, taamaallillunilu hangari taakku tunngavigalugit sananeqassaaq.

4.8 Qulimiguulinnut arlalinnut mittarfiit

Mittarfeqarfinniit paasineqarpoq, qulimiguulinnut mittarfiit ilaat attaveqaatinik pisariaqartinneqartunik atortulersugaanatik qulimiguulinnit arlalinnit atorneqartartut. Mittarfeqarfiit tamatuma annertussusia paasiniarlugu uppersaatini katersuullutik aallartippat. Siuliani oqaatigineqareersutut maannarpiaq mittarfiit pingasut pineqarput, kisiannili suliassat annertusinerini sumiiffinni allani assingusumik pisariaqartitsisoqalersinnaanera naatsorsuutigineqarsinnaavoq. Misissuinerit suli siusippat, taamaattumillu mittarfinnik alliliisoqassappat, tamatuma aningaasatigut kingunerisinnaasaanik naliliinernik soqanngilaq.

⁴ EASA: European Aviation Safety Agency. EU-mi silaannakkut angallassinermi isumannaassuseq pillugu sullissivik.

4.9 Silap pissusia avatangiisillu

Qulimiguulinnut mittarfiit nalunaarsorneqarnerini pissutsit, taakkunungalu ilanngullugit inatsit (Avatangiisit innarlitsaaliorneqarnissaanik Inatsisartut inatsisaat nr. 9, 22. November 2011-meersoq), nunaqarfini timmisartuussiffigineqartartuni, aammalu qulimiguullit sullissinerannut atatillugu orsersornissamut pisariaqartitsiviusuni ikummatissamik uninngasuuteqartarnek misissuiffigineqarsimanngillat naliliiffigineqarsimanatilluunniit. Maanna timmisartuusseriaatsit ilusii allanngortinneqassappata, soorlu Kalaallit Nunaanni angallassinermi qulimiguullit nutaat atorneqalissappata, uninngatitsinermut atortut naleqqussarneqarnissaannut aningaasaleeqqittoqarsinnaavoq.

Qulimiguulinnut mittarfiit taaneqartut amerlanersaanni orsersornissaq neqeroorutigineqarnek ajorpoq. Ikumatissaasivinnik peqarsimappat, taakku nalinginnaasumik sullissisumit/silaannakkut angallasseqatigiiffimmit⁵ pigineqartarput. Upernaviup distriktiani Kullorsuarmut Nuussuarmullu ukiumoortumik ikummatissamik pilersuisoqartarpoq. Taakku saniatigut siusinnerusukkut Savissivimmu pilersuisoqartarsimavoq. Ikummatissaq nappartarsuarnut poorlugu tunniunneqartarpoq uninngasuutigineqartarlunilu. Sumiiffiit taaneqartut saniatigut nunaqarfinnik, qulimiguullit atorlugit angallassineq eqqarsaatigalugu ikummatissamik nappartarsuarniittunik uninngatitsinissamut qulakkeeriffigineqartariaqartunik ilisimasaqartoqanngilaq.

---

⁵ Polaroi-ip aamma Naalakkersuisut akornanni kiffartuussinermut isumaqatigiisummi allassimavoq, Kullorsuarmi Nuussuarmilu timmisartunut ikummatissamik (Jet A1) pilersuinissaq Polaroi-ip pisussaaffigigaa.

5 Inerniliinerit inassuteqaatillu

5.1 Inerniliinerit inassuteqaatillu takussutissiorneri

Inerniliinernut inassuteqaatinullu takussutissiami naatsumi uku eqikkarlugit saqqummiunneqarsinnaapput:

Inerniliinerit/Eqikkaanerit

- Kalaallit Nunaanni qulimiguulinnik aalajangersimasunik toqqaasinnaaneq qulimiguulinnut mittarfeqarfiit tikikkuminassusiinit (ilaatigut angissusiinit) aamma atortunik toqqakkanik (soorlu hangarinik) atuisinnaanermi killilersimaneqarpoq
- Mittarfeqarfinniit qulimiguullit suussusiinut aamma qulimiguulinnut mittarfinnut immikkut ittumik akuersissutit pinngitsoorneqarsinnaanngillat
- Qulimiguulinnut mittarfinnut pioreersunut aningaasaliissutissat pisariaqartinneqarput. Taakku 11 mio. Koruuninik annertussuseqartussatut naliliiffiqineqarput, aammalu suliassaqarfinnut pingaarnernut marlunnut agguarneqarsinnaallutik:
  - Nalinginnaasumik aserfallatsaaliuinermit aamma inatsisitigut piomasqaataasunut ineriartortitsinissamut aningaasaliinerit, taamaalilluni maanna kiffartuussinerup qaffasissuanik qulakkeerineq.
  - Piffissamik eqquisinnaaneq timmisartullu isumannaassusii qulakkeeriffiqiniarlugit pitsannguiffiqiniarlugillu qulimiguulinnut mittarfiit piorsarneqarnissaannut aningaasaliinerit.
- Qulimiguulinnut mittarfiit pillugit suliassaqarfimmuut nunani tamalaani aamma nunatsinni inatsimmik nutaamik atuutsitsisoqalerpoq. Tamanna siunissami aningaasaleeqqinnissamik aamma/imaluunniit immikkut ittumik akuersissutinik nutaanik pisariaqartitsinermik kinguneqartussaavoq.

Inassuteqaatit

- Nalunaarusiamut matumunnga malitsigitillugu suleriaatsinik, teknologiiinik aammalu periaatsinik piffissamik eqquisarnermik isumannaallisaanermillu pitsannguisinnaasunik ineriartortitsisoqarnersoq nakkutigineqassaaq.

5.2 Inerniliinerit inassuteqaatillu

Siunissami Kalaallit Nunaanni qulimiguullit maannamit (pingaartumik tassaasut Bell 212, H-155, H-225 aamma AS350) allaanerusut atorlugit sullissisoqalissappat, Kalaallit Nunaanni qulimiguulinnut mittarfiit naleqqussarneqassanersut nalilersuisoqartariaqarpoq. Qulimiguulinnik toqqaanissat Kalaallit Nunaanni qulimiguulinnut mittarfiit angissusiinit kiisalu atortussanik, soorlu hangarinik taakkununga atasunik atuisinnaatitaanermit killilersimaneqarput. Tikittarfiit aallartarfiillu (FATO) angissusii killeqarput, aammalu Kalaallit Nunaanni qulimiguulinnut mittarfiit amerlanersaanni qulimiguullit, nalinga D-mi 20 m-init annerusut (soorlu Sikorsky S-92-it) sullinneqarsinnaanngillat. Kisiannili siunissami qanittumi Kalaallit Nunaanni qulimiguulinnut mittarfiit qulimiguulinnik naliusumik D-mik annerusumik angissuseqartunut miffiqineqarsinnaanngorlugit annertusinissaat piareersarnissaallu pisariaqassanngitsoq naliliisoqarpoq. Taamaattumik nalunaarusiami mikkiartorfinnut tingisarfinnullu (FATO) annerusunut aningaasaliissuteqarnissaq nassuiaatigineqanngilaq.

Assersuutigalugu qulimiguulinnut mittarfinnik alliliisoqassappat, ingerlaannartumik ingerlateqqinneqartussatut naatsorsuutigineqarsinnaanngitsunik inissanut, ingerlatsisunullu immikkut akuersissutinik atuuttoqarpoq.

Pilersuinerup isumannaassusia aammalu isumannaatsumik angallassisarneq attatiinnarneqarsinnaassappata, qulimiguulinnut mittarfinnut arlalinnut aningaasaliisoqarnissaa pisariaqartinneqarpoq. Mittarfiit taakku BL 3-8 naqitat pingajuannut naapertuuttumik pitsanngorsarneqarnissaat iluarsaanneqarnissaallu salliutinneqassasoq inassutigineqarpoq.

Unittarfinnik sananissamut pisariaqartitsinermi ajornartorsiutit qanittukkut misissoqqissaarneqarnissaat pisariaqartinneqarpoq. Piffissamik eqquisinnaanerup qulakkeerneqarnissaani, isumannaallisaanerullu siunissamut ungasissumut aaqqiissutissanik, qulimiguulinnut mittarfinni attuumassutilinni suliat annertunerinut naleqquttunik nassaartoqarnissaa pingaaruteqartutut naliliiffigineqarpoq. Nalunaarusiami aningaasaliinissamut pisariaqartinneqarsimasinnaasut nassuiaatigineqanngillat, sulii annertussusissat uppennarsarneqaratillu tunngavilersorneqanngimmata.

Timmisartut isumannaassusiisa qaffasissusiannik pitsaanerulersitsinissamik aamma piffissamik eqquisinnaanermik annertunerulersitsinissanermik kissaateqarneq taperserniarlugu aamma inassutigineqarpoq, silasiortarnerit suliarineqartarnerinut malitassanik suliaqartoqassasoq. Tassani aaqqiissutaasut ilisimaneqareersut, soorlu Nuummi webcam-it silap qanoq issusianut maannarpiaq assinik ingerlatitseqqiffiusinnaasut aallaavigineqarsinnaapput.

Nalunaarut manna tunngavigalugu suliassap ingerlanneqarnissaa imatut ingerlanneqarsinnaavoq:

IFR-imut aningaasaliisoqarsinnaavoq, kisiannili naliliineq malillugu aningaasaliinermi piffissamik eqquisinnaanerup pitsaanerulernissaa qularnarpoq, sermernarnera, timmisartuussinissanik pilersaarusiornerup annertunerulernissaa kiisalu minnissaq ullumikkutut maleruagassaqartinneqarmata, tamannalu malitassamut annertuumik unammillertitsivoq. Aningaasartuutissat naatsorsuutigisat tamarmiusut aamma piffissamik eqquisinnaanerup pitsaanerulernissaanik nalornissuteqarneq ataatsimut naliliiffigigaanni, tamanna inuiaqatigiit aningaasaliissuteqarnerinut iluanaarutaasinnaassanngilaq. Malitassap suliarineqarnerata ingerlateqqinneqarnissaa kissaatigineqarpat, sammisag pillugu ilassutitut nalunaarusiortoqarsinnaavoq.

VRF atorlugu timmisartuussinermut tunngatillugu soorlu qulimiguulinnut nutaanut aningaasaliissuteqartoqarneratigut piffissamik eqquisinnaaneq killeqartuinnarmik pitsaanerulersinneqarsinnaavoq. Nalunaarusiaq manna IFR-imik pilersitsinissamut aningaasartuutissat tamarmiusut tamakkiisumik takussutissiorniartugit suliaangilaq, kisiannili najoqqutassap taassuma suliarineqarnerata ingerlaqqinnissaa inassutigineqarpat, qulimiguulinnut mittarfiit aalajangersimasut misissueqqissaarfigineqarneri tunngavigalugit ataatsimut naliliisitsisoqarnissaa inassutigineqarpoq. Suliami tassani aamma TS ATS-inut piumasaqaatit pillugit oqaloqatigineqarneranik aallartitsisoqartariaqarpoq.

Maleruagassat nutaat BL 3-8 naapertorlugu mittarfiit pioreersut allineqarnissaannut aningaasaliinissamik piumasaqaateqarsinnaapput, kiisalu sumiiffinni ullumikkut BL 3-31 naapertorlugu timmisartuussiffigineqartartuni qulimiguulinnut mittarfinnik sananissamut piumasaqaatit sakkortunerulernerinik nassataqarsinnaapput. Naalakkersuisut nunatsinni sumiiffinnut arlalinnut ilaasunik angallassisarnerit pillugit kiffartuussinissamut isumaqatigiissuteqarput. Isumaqatigiissutini, tunngaviusumik imaatigut angallassinissamik aallaaveqarfiusuni piffissani sikuuffiusuni ilaasut qulimiguulinnik angallanneqartarnissaat piumasarineqarpoq, kisiannili nunaqarfinni tamani isumaqatigiissutini ilaatinneqartuni qulimiguulinnut mittarfinnik pisortanit akuerisanik soqanngilaq.